

ת"פ 1698/01/20 - מדינת ישראל נגד רותם חנום, עוזי עזרא, ימית גבראל, מרק קומרובסקי, שי בוטבול, עונג אבדר, שלמה סלומון

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 1698-01-20 מדינת ישראל נ' חנום(עציר) ואח'

לפני המאשימה
כבוד השופט מרדכי לוי
מדינת ישראל
ע"י עו"ד טל בנאי-גת, פמת"א (פלילי)

נגד הנאשמים
1. רותם חנום
ע"י ב"כ עו"ד איתן און
2. עוזי עזרא
ע"י ב"כ עוה"ד ניר זנו וזהבה קרן
3. ימית גבראל
ע"י ב"כ עו"ד רן קרויט
4. מרק קומרובסקי
ע"י ב"כ עו"ד יקי קהן
5. שי בוטבול
ע"י ב"כ עו"ד שחר מנדלמן
6. עונג אבדר
ע"י ב"כ עו"ד איתן און
7. שלמה סלומון
ע"י ב"כ עו"ד ימימה אברמוביץ

גזר דין

פתח דבר

1. כתב האישום ייחס לשבעת הנאשמים, כל אחד לפי חלקו, בעיקר עבירות של גידול או סיוע לגידול סם מסוכן מסוג קנבוס (להלן: "**קנבוס**" או "**הסם**"), במעבדה אחת או בשתיים מבין שלוש **מעבדות סמים** מושא כתב האישום (להלן יחד: "**המעבדות**") - כפי שיפורט להלן.

בעקבות הליך גישור שהתנהל בפני סגן הנשיא כב' השופט ב' שגיא, הגיעו הצדדים להסדר טיעון, שבמסגרתו הודו הנאשמים בעובדות המפורטות בכתב האישום המתוקן (להלן: "**כתב האישום**") והורשעו על פי הודאתם במיוחס להם בכתב האישום.

במעמד מתן הכרעת הדין (על ידי כב' השופט שגיא) הופנו הנאשמים, לבקשת באי-כוחם, לשירות המבחן, לצורך עריכת תסקירים בעניינם, ולממונה על עבודות השירות, לצורך בחינת התאמתם לריצוי עבודות שירות; זאת, תוך שהודגש על ידי ב"כ המאשימה כי "אין בהסכמתנו לקבלת התסקירים וחוות הדעת כדי להביע עמדה באשר לעונש או לפתח ציפיות".

כמו כן, **הוסכם על ידי באי כוח הצדדים** "כי **הציוד ששימש במעבדה, המפורט בכתב האישום כציוד 1, ציוד 2 ו-ציוד 3 - יחולט**"; עוד הוסכם כי "**כיוון שהציוד יחולט, נוותר על הכרזתם כסוחרי סמים**" (פרוטוקול הדיון מיום 9.6.20).

עם זאת, ככלל לא היו הסכמות לעניין רכיבי העונש, למעט הסכמות חלקיות מסוימות בעניינם של מקצת הנאשמים, כגון הסכמה בעניין גובה הקנס שיושת על נאשמת 3 (15,000 ₪), **ולמעט** הסכמה מהותית, שהושגה לאחרונה, לגבי העונש שיוטל על נאשם 2; והכול, כפי שיובהר להלן.

2. ביתר פירוט, **הנאשמים הורשעו בביצוע העבירות הבאות:**

נאשם 1, רותם חנום, הורשע במסגרת האישום השני בעבירה של **גידול, הכנה והפקה של סמים מסוכנים** (להלן בקיצור: "**עבירה של גידול סם**") **בצוותא חדא**, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן: "**פקודת הסמים המסוכנים**" או "**הפקודה**"), יחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**" או "**החוק**"); ובעבירה של **החזקת חצרים בצוותא חדא**, לפי סעיף 9(א) לפקודת הסמים המסוכנים, יחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין; ובעבירה של **גניבת חשמל**, לפי סעיף 400 לחוק העונשין.

כמו כן, **במסגרת האישום השלישי** הורשע **נאשם 1** בעבירה של **סיוע לגידול הכנה והפקה של סמים מסוכנים** (להלן בקיצור: "**עבירה של סיוע לגידול סם**") **בצוותא חדא**, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, יחד עם סעיף 29(ב) ועם סעיף 31 לחוק העונשין.

נאשם 2, עוזי ששו, הורשע במסגרת האישום הראשון ובמסגרת האישום השלישי, בעבירה אחת בכל אישום וביחד בשתי עבירות של **סיוע לגידול סם בצוותא חדא**, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, יחד עם סעיף 29(ב) ועם סעיף 31 לחוק העונשין.

נאשמת 3, ימית גבריאלי, הורשעה, גם היא כמו נאשם 2, **במסגרת האישום הראשון ובמסגרת האישום השלישי**, בעבירה אחת בכל אישום וביחד בשתי עבירות של **סיוע לגידול סם בצוותא חדא**, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, יחד עם סעיף 29(ב) ועם סעיף 31 לחוק העונשין.

נאשם 4, מרק קומרובסקי, הורשע במסגרת האישום הראשון בעבירה (אחת) של **גידול סם בצוותא חדא**, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, יחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין; בעבירה של **החזקת חצרים בצוותא חדא**, לפי סעיף 9(א) לפקודת הסמים המסוכנים יחד עם סעיף 29(ב) לחוק העונשין; ובעבירה של **גניבת חשמל**, לפי סעיף 400 לחוק העונשין.

נאשם 5, שי בוטבול, הורשע במסגרת האישום השלישי בעבירה (אחת) של **סיוע לגידול סם בצוותא חדא**, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, יחד עם סעיף 29(ב) ועם סעיף 31 לחוק העונשין.

נאשם 6, עונג אבדר, הורשע במסגרת האישום השני בעבירה (אחת) של **סיוע לגידול סם בצוותא חדא**, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, יחד עם סעיף 29(ב) ועם סעיף 31 לחוק העונשין.

עמוד 2

נאשם 7, שלמה סלומון, **הורשע במסגרת האישום השלישי** בעבירה (אחת) של **סיוע לגידול סם בצוותא חדא**, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, יחד עם סעיף 29(ב) ועם סעיף 31 לחוק העונשין.

3. **נסיבות ביצוען של העבירות** על ידי הנאשמים פורטו בכתב האישום (המתקן), ולהלן אציין את עיקריהן.

על פי החלק הכללי בכתב האישום, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום הוקמו ונוהלו **שלוש מעבדות סמים: האחת, מעבדת סמים באזור התעשייה בחולון (להלן: "המעבדה הגדולה"); השניה, בתל מונד (להלן: "המעבדה הבינונית"); והשלישית, ברמת ישי (להלן: "המעבדה הקטנה")**.

עם זאת, מובהר בזה כי למעשה אף **"המעבדה הקטנה" אינה קטנה כלל**, כפי שיצוין להלן, והכינוי "הקטנה" מתייחס אך להשוואה בין שלוש המעבדות, באופן יחסי - לשם הנוחות בלבד.

הנאשמים, כל אחד לפי חלקו, ואחרים שזהותם אינה ידועה, גידלו, או סייעו לגדל, קנבוס (באחת או בשתיים מבין שלוש המעבדות).

כתב האישום כולל **שלושה אישומים: האישום הראשון מתייחס למעבדה הגדולה ומיוחס לנאשמים 2-4; האישום השני מתייחס למעבדה הבינונית ומיוחס לנאשמים 1 ו-6; ואילו האישום השלישי מתייחס למעבדה הקטנה ומיוחס לנאשמים 1-3, 5 ו-7**.

בשלוש המעבדות נתפס קנבוס במשקל כולל של 212 ק"ג: **במעבדה הגדולה** - במשקל **140 ק"ג** נטו; **במעבדה הבינונית** - במשקל **43.5 ק"ג** נטו; **ובמעבדה הקטנה** - במשקל **28.5 ק"ג** נטו.

באישום הראשון צוין כי ביום 13.1.19 שכר נאשם 4 מחסן גדול-"האנגר" באזור התעשייה בחולון לשם הקמת המעבדה הגדולה. במהלך שנת 2019 הקים נאשם 4, יחד עם אחרים, מעבדה לגידול קנבוס. המעבדה הכילה חדר כניסה, משרד, מסדרון ושבעה חדרים נוספים שבהם היו עציצים ובהם שתילי קנבוס. לשם כך ציידו נאשם 4 והאחרים את המעבדה הגדולה בציוד כדלקמן: 14 מזגנים, 23 מאווררים, 112 מנורות, 12 משאבות מים, 116 שנאים, מכונת גריסה, 55 שקי דשן ו-8 בלוני חמצן (להלן: **ציוד 1**).

לשם הפעלת המעבדה הגדולה ביצעו נאשם 4 והאחרים שינויים במערכת החשמל, וזאת על מנת למנוע קריאה של צריכת החשמל ותשלום עבור החשמל. חיבור זה גרם לכך שלוח החשמל לא היה מוגן מפני עומס יתר ועלול היה לגרום לשריפה.

במשך תקופה של מספר חודשים עובר ליום 13.12.19 הגיעו נאשמים 2 ו-3 למעבדה הגדולה ונטלו חלק בתחזוקה ובגידול הקנבוס במעבדה זו וסייעו לנאשם 4 ולאחרים.

במהלך התקופה הרלוונטית לכתב האישום, נטלו נאשם 4 והאחרים ללא רשות חשמל מרשת החשמל בשווי מוערך של עשרות אלפי שקלים.

ביום 13.12.19 הגיעו נאשמים 2, 3 ו-4 למעבדה הגדולה, וזאת על מנת לפרק את המעבדה בצוותא חדא. מיד ובסמוך לכך נתפסו נאשמים 2, 3 ו-4 במעבדה הגדולה.

במעבדה זו נתפסו 1088 שתילים של קנבוס, במשקל כולל של 140 ק"ג נטו.

באישום השני צוין כי נאשמים 1 ו-6 הם אחים וכי בתאריך שאינו ידוע למאשימה, במהלך שנת 2019, הקים עמוד 3

נאשם 1 במעבדה הבינונית, יחד עם אחרים - מעבדה לגידול קנבוס.

לשם כך צייד נאשם 1 את המעבדה הבינונית בציוד כדלקמן: 3 מזגנים, 2 מאיידים, 50 מנורות, 30 שנאים, 18 ליטר חומר דיזל, 8 ג'ריקנים לחומרי הדברה, 150 אדניות, 5 פילטרים, 5 מפוחים, 3 בריכות מים גמישות ו-4 משאבות מים (להלן: **ציוד 2**).

לשם הפעלת המעבדה הבינונית ביצע נאשם 1 שינויים במערכת החשמל, וזאת על מנת למנוע קריאה של צריכת החשמל ותשלום עבור החשמל. חיבור זה גרם לכך שלוח החשמל לא היה מוגן מפני עומס יתר ועלול היה לגרום לשריפה.

נאשם 6 נטל חלק, במספר הזדמנויות, בתחזוקה ובגידול הקנבוס במעבדה זו וסייע לנאשם 1.

ביום 13.12.19 נתפס נאשם 1 במעבדה הבינונית.

במעבדה זו נתפסו 523 שתילים גדולים ו-1290 שתילים קטנים של קנבוס, במשקל כולל של 43.5 ק"ג נטו.

במהלך התקופה נטל נאשם 1 ללא רשות חשמל מרשת החשמל בשווי מוערך של עשרות אלפי שקלים.

באישום השלישי צוין כי בתאריך שאינו ידוע, במהלך שנת 2019, במעבדה הקטנה סייעו נאשמים 1, 2, 3, 5, ו-7 לאחרים להקים מעבדה לגידול קנבוס.

לשם כך ציידו נאשמים 1 ו-2, יחד עם האחרים, את המעבדה הקטנה בציוד כדלקמן: 238 אדניות, 11 ג'ריקנים, 33 מנורות, 2 מסננים, מזגן, 2 מאווררים, מאגר מים גדול כחול ו-15 שנאים (להלן: **ציוד 3**).

לשם הפעלת המעבדה הקטנה סייעו הנאשמים לאחרים לבצע שינויים במערכת החשמל, וזאת על מנת למנוע קריאה של צריכת החשמל ותשלום עבור החשמל.

הנאשמים 1, 2 ו-5 נטלו חלק בתחזוקה ובגידול הקנבוס במעבדה זו ובכך סייעו לאחרים.

נאשמת 3 סייעה במספר הזדמנויות לנאשמים בכך שהעבירה ברכבה ציוד ופועלים שהגיעו לעבוד במעבדה הקטנה.

משך אותה תקופה נועצו נאשמים 2 ו-3 עם נאשם 7 במספר הזדמנויות באשר לאופן גידול הקנבוס במעבדה ולשווי הסם.

ביום 13.12.19 נתפס נאשם 5 במעבדה הקטנה.

במעבדה זו נתפסו 238 שתילים של קנבוס, במשקל כולל של 28.5 ק"ג נטו.

4. יצוין כאן כי במעמד הכרעת הדין ניתנה החלטה על ידי כב' השופט ב' שגיאל לחלט את הציוד ששימש למעבדות - המוגדר לעיל כציוד 1, ציוד 2 וציוד 3.

תסקירי שירות המבחן

5. בעניינם של מרבית הנאשמים הוגשו לפחות שני תסקירים - בחלק מן המקרים לנוכח בקשות דחייה של עמוד 4

שירות המבחן שהתקבלו, ובחלקם האחר לנוכח בקשות של באי-כוח הנאשמים שהתקבלו אף הן.

להלן יובאו עיקרי תוכנם של התסקירים ושל בקשות הדחיה של שירות המבחן (ככל שהיו), בעניינם של כל אחד מהנאשמים, על פי סדרם בכתב האישום.

נאשם 1

6. על פי **תסקיר שירות המבחן מיום 29.11.20** נאשם 1 הוא כבן 38, גרוש ואב לילד כבן 13, ומתגורר בבית אמו בתל אביב. הנאשם אינו עובד ומתפרנס מקצבת הבטחת הכנסה של המוסד לביטוח לאומי. הוריו של הנאשם נפרדו על רקע התמכרותם לחומרים פסיכו-אקטיביים. הנאשם תיאר כי נחשף בילדותו למערכת יחסים קשה ומורכבת בין הוריו. עוד הוא תיאר כי מזה כ-28 שנים אמו נקיה מסמים ועובדת כ-25 שנים כמטפלת ביחידה להתמכרויות.

שירות המבחן ציין כי הנאשם לקח אחריות על ביצוע העבירות דנן ומסר כי ביצע את העבירות בשל חובות כלכליים משמעותיים ומתוך רצון להרוויח כסף באופן מידי ומהיר.

שירות המבחן הוסיף כי הנאשם ביצע שבע בדיקות לאיתור שרידי סמים, כאשר אחת מהן נמצאה עם שרידי סם מסוג MDMA ואופיאטים; השנייה נמצאה עם שרידי סם מסוג בזודיאזפינים; בדיקה נוספת נפסלה על רקע חשש לזיוף; וארבע בדיקות נוספות היו נקיות משרידי סמים. חרף תוצאות הבדיקות, שלל הנאשם שימוש בסמים, ולפיכך צוין שאין באפשרות שירות המבחן לשלבו בטיפול בעת הנוכחית.

לנגד עיני שירות המבחן עמדו **גורמי הסיכון לעבריינות**, הבאים לידי ביטוי בחומרת העבירות ובמהותן, בתכנון ובהימשכותן, בתפקודו התעסוקתי הבלתי יציב של הנאשם, במצבו הכלכלי בעת הנוכחית ובתוצאות חלק מהבדיקות שהצביעו על שימוש בסמים.

לעומת זאת, **גורמי הסיכון לשיקום** באים לידי ביטוי בכך שהנאשם לקח אחריות על מעשיו, במחויבותו לטפל באמו, בדיווחיו על-אודות יחסים תקינים עם בני משפחתו וניתוק קשריו השוליים, בנכונותו להשתלב בטיפול ובכך שהנאשם אינו בעל מאפיינים עברייניים מושרשים, הוא הפנים את חומרת מעשיו, נכון לשאת בהשלכותיהם ומביע צער וחרטה.

לסיכום ציין שירות המבחן כי: "ללא טיפול קיים סיכון להישנות התנהגות שולית" וכי "אנו ממליצים לדחות את הדיון הבא בעניינו ב-3 חודשים".

7. **ביום 6.1.21 הוגש תסקיר נוסף** שבו צוין כי מזה כשבועיים מתמודד הנאשם עם מצב רפואי מורכב, כאשר לאחר אשפוז ובדיקות נמצא כי עליו לעבור ניתוח ביום 7.1.21. כמו כן, בתקופת הדחייה הופנה הנאשם לחמש בדיקות נוספות והנאשם ביצע בדיקה אחת שנמצאה נקיה משרידי סם, לבדיקה נוספת הגיע באיחור ולבדיקות הנוספות לא הגיע כיוון שהיה מאושפז.

לסיכום ציין שירות המבחן כי "אנו ממליצים על העמדתו בצו מבחן של שירותנו למשך שנה... באשר לענישה מוחשית, נמליץ כי יוטל עליו עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות".

נאשם 2

8. **ביום 13.10.20** הוגש תסקיר קצר שבו הומלץ על דחיית הדיון בארבעה חודשים, תוך שצוין כי בידי שירות המבחן לא עלה לערוך אבחון מעמיק בעניינו של נאשם 2 כיוון שהתקיימה עימו רק פגישה אחת, לנוכח משבר נגיף הקורונה וחגי תשרי.

9. **על פי תסקיר שירות המבחן מיום 24.11.20** נאשם 2 הוא כבן 50, נשוי ואב לשבעה ילדים המנהלים אורח חיים חרדי. בשנת 2019 אובחן הנאשם כחולה במחלת הסרטן, ובעקבות כך הוא מטופל רפואית וברשותו רישיון לצריכת קנבוס רפואי.

הנאשם בעל השכלה של 12 שנות לימוד ותעודת בגרות מלאה. הוא מסר כי בהיותו כבן 16 חבר לחברה שולית והתנסה לראשונה בקנבוס. הנאשם שירת שירות צבאי מלא שלאחריו עבד במשך כשנה ובהמשך טס לטיול בדרום אמריקה. לאחר חזרתו ארצה עבד כנהג מונית ותיאר כי בשנים אלה ניהל אורח חיים נהנתני וחסר גבולות, אשר התבטא בצריכת סמים, בין היתר סמים קשים. לדבריו, התעוררה בו סקרנות לעולם הדת ובהדרגה החל תהליך של חזרה בתשובה ובגיל 25 השתלב בישיבה לתקופה של חמש שנים, שבה השקיע מזמנו בלימוד תורה, לצד שימוש בסמים.

הנאשם תיאר בפני שירות המבחן רצף תעסוקתי יציב לאורך השנים. בגיל 30 התחתן הנאשם ובהמשך נולדו לו שבעה ילדים. הנאשם תיאר מערכת יחסים זוגית מורכבת עם רעייתו, על רקע פערים גדולים בתפיסותיהם. לדבריו, הוא התקשה למצוא כוחות נפשיים להתמודד עם מחלתה של בתו, יחסיו הזוגיים עם אשתו הידרדרו והוא הגביר את תדירות וכמות השימוש בסמים. במקביל לנישואיו ניהל הנאשם מערכת יחסים עם אחרת (נאשמת 3).

שירות המבחן ציין כי לחובת הנאשם הרשעה אחת משנת 2016 בגין החזקת סמים לצריכה עצמית.

שירות המבחן התרשם כי מעצרו הממושך של הנאשם לראשונה בחייו וחשיפת מצבו בפני קרוביו תרמו בהצבת גבול חיצוני ובהשגת הרתעה.

עוד עולה מהתסקיר כי הנאשם לוקח אחריות על ביצוע העבירות בתיק דנן, אולם משליך את האחריות על מצבו הנפשי והרפואי ועל השימוש האינטנסיבי בסם.

הנאשם מסר כי את חלק מהנאשמים הכיר מילדותו ואת חלקם הכיר במסגרת לימודיו התורניים. לטענת הנאשם, הוא ניתק קשר עם החברה השולית שעמה התרועע.

הנאשם הביע רצון להשתלב בטיפול במסגרת שירות המבחן. עם זאת, חרף היסטוריה ארוכה של צריכת סמים, הנאשם אינו תופס עצמו כמכור לסמים וסבור כי הוא אינו זקוק לעזרה בתחום זה. כמו כן, הנאשם מבטא עמדות בעייתיות ומקלות ביחס לשימוש בסמים. הוטעם כי בדיקות לאיתור שרידי סם נמצאו חיוביות לסמים מסוג קאנאבינואידים סינתטיים בהתאם לדיווחו.

כגורמי הסיכון לעבריינות שקל שירות המבחן את חומרת העבירות, את השימוש ארוך השנים בסמים לצד עמדות מקלות של הנאשם בנוגע לכך, את עמדותיו והתייחסויותיו השטחיות והמצומצמות המתמקדות בצרכיו הרפואיים כהצדקה להתנהלותו, את קשייו בהצבת גבולות פנימיים ואת קשייו להיעזר בגורמי תמיכה ובעזרה מקצועית. כמו כן, שירות המבחן שקל את קשייו של הנאשם להפנים את גבולות החוק בתחום הסמים, כאשר ענישה מקלה בעבר לא ביססה הרתעה.

כגורמי הסיכוי לשיקום שקל שירות המבחן את העובדה שהנאשם נטל אחריות על מעשיו, את העדרם של

דפוסים שוליים מושרשים, את חלוף הזמן מביצוע העבירות שבמהלכו לא נפתחו נגדו תיקים נוספים, את תפקודו התקין של הנאשם לאורך השנים במסגרות השונות, את שיתוף הפעולה של הנאשם עם שירות המבחן במסגרת הליך המעצר ואת רצונו לבחון אפשרות טיפולית.

לסיכום ציין שירות המבחן כי: "... לפיכך, אנו ממליצים על העמדתו בצו מבחן לתקופה של שנה וחצי... לאור חומרת העבירות, נמליץ על הטלת עונש קונקרטי שיבטא חומרת מעשיו. נציין כי באת כוחו מסרה לנו כי בשל מצבו הרפואי, עוזי [הנאשם - מ.ל.] נמצא לא כשיר לבצע מאסר בעבודות שירות. עוזי נמצא על ידנו כשיר לבצע עבודות של"צ..."

10. **בעדכון של שירות המבחן מיום 4.5.21** (להלן: "העדכון"), שניתן לבקשת ב"כ נאשם 2, צוין כי שילובו של הנאשם התעכב לנוכח משבר נגיף הקורונה. עוד צוין כי בחודש מרץ הופנה הנאשם לבדיקת התאמה לטיפול קבוצתי, שבמהלכה מנחות הקבוצה התרשמו מהמוטיבציה של הנאשם לטיפול אך הביעו ספקנות ביחס ליכולתו להתחייב לטיפול בעיתוי הנוכחי לנוכח מצבו הרפואי וטיפול כימותרפי צפוי, ועלתה שאלה ביחס לפניותו הרגשית. שירות המבחן העריך שלא יהיה זה נכון לשלבו בטיפול קבוצתי בעיתוי זה ושניתן להסתפק בטיפול פרטני.

עוד צוין כי עד למועד העדכון התקיימו ארבע פגישות טיפוליות, שאליהן הגיע הנאשם בקביעות והביע מוטיבציה ונזקקות טיפולית. להתרשמות שירות המבחן, הנאשם עורך מאמצים לשתף ומביע רצון להמשיך ולקבל תמיכה טיפולית שיקומית.

לסיכום, שירות המבחן חזר על המלצותיו שבתסקיר הקודם.

נאשמת 3

11. **על פי תסקיר שירות המבחן מיום 3.12.20** נאשמת 3 היא כבת 43, גרושה בשנית משנת 2014 ואם לחמישה ילדים (בני 12-23). הנאשמת סיימה 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות חלקית. טרם מעצרה היא עבדה כמטפלת בקשישים וכיום עובדת בניקיון משרדים ובמשק בית.

בנערותה התמודדה הנאשמת עם קשיים רגשיים כשברקע חוויה טראומטית ופוגענית שעברה בגיל 15 במסגרת הפנימייה שבה שהתה. הנאשמת נישאה בגיל 18 ולכן לא התגיסה לצבא. בפני שירות המבחן היא תיארה קשיים שעמם התמודדה, בעיקר סביב אלימות ממושכת וקשה שחווה מצד בן זוגה, שגרמה לפגיעה בראשה והביאה לכך שנזקקה לניתוח ולהתקנת שתל לניקוז נוזלים מראשה. מקשר זה נולדו שתי בנותיה הראשונות ולאחר 6 שנים התגרשה. בהמשך נישאה הנאשמת בשנית ומנישואין אלו נולדו שלושה ילדים נוספים. בשנת 2014 היא התגרשה בשנית על רקע משבר אמון ואלימות מילולית ורגשית שספגה, כמו גם אלימות שנקט בן זוגה כלפי אחת מבנותיה.

שירות המבחן ציין כי בתה הבכורה של הנאשמת סובלת ממאניה-דפרסיה ושתי בנותיה הגדולות מתגוררות כיום באילת ועובדות למחייתן. הנאשמת תיארה נתק של האבות מילדיה, כאשר לאחרונה נפגש גרושה עם ילדיה הקטינים. עוד צוין כי הנאשמת נעדרת הרשעות קודמות, ושחויית מעצרה בכלא "נווה תרצה" במסגרת התיק דנן היתה טראומטית ומטלטלת עבורה.

הנאשמת מסרה כי ברקע לביצוע העבירות עמד קשר זוגי שניהלה במשך מספר שנים עם נאשם 2. כמו כן, היא תיארה התנסות בקנבוס לראשונה בחייה לפני כשנתיים, ושימוש מזדמן שעשתה בסם, לתפיסתה על רקע מצבה הנפשי הירוד ולצורך הרגעה. לדבריה, מאז מעצרה היא נמנעת משימוש בסמים ומבינה את הנזק הטמון בכך.

הנאשמת מסרה שכיום היא ממוקדת בגידול ילדיה ובדאגה לפרנסתם.

שירות המבחן הטעים כי הנאשמת תופסת עצמה כדמות שולית ופסיבית בשרשרת הפצת הסם ושללה קשר ישיר למעשים, כמו גם הפקת רווח כלכלי מביצועם. לצד זאת, הנאשמת חשה בושה ואשמה ובדיעבד מבינה שפעלה מתוך רצון לנצות, ומאז מעצרה ניתקה את קשריה עם נאשם 2 ועם יתר הנאשמים. בדיקות שמסרה הנאשמת מעידות על ניקיונה מסמים.

שירות המבחן הוסיף כי הנאשמת השתלבה בטיפול קבוצתי וכי היא נוטלת חלק פעיל ודומיננטי, נעזרת בתכנים המועילים, מביעה עצמה ואת קשייה באופן אותנטי, חרף אמביוולנטיות שהביעה תחילה על רקע חשש מחשיפה. נוסף על כך, לאחרונה החלה הנאשמת להשתתף בתוכנית של האוניברסיטה הפתוחה, בקורס בתחום הפסיכולוגיה, ומביעה שביעות רצון, מחויבות ותחושת מסוגלות. להערכת שירות המבחן, בשל המחירים הכבדים ששילמה, מעצרה הממושך, קשייה לפרנס את ילדיה והפגיעה במשפחתה, כיום הנאשמת מכירה בכך שבחירותיה הזוגיות חשפו אותה למצבי סיכון ופגיעה, והסיכון להישנות העבירות פחת.

כגורמי הסיכון לעבריינות ציין שירות המבחן את חומרת העבירות והיקפן, המשקפות תכנון ותחכום לאורך זמן, את מעורבותה של הנאשמת בעולם שולי ואת דפוסי ההסתרה מול משפחתה וכן את השימוש לרעה בחומרים פסיכו-אקטיביים, תוך העדר יציבות תעסוקתית ותפקודית באותה עת.

כגורמי הסיכוי לשיקום ציין שירות המבחן את עברה הנקי של הנאשמת, את העובדה כי כיום היא נעזרת בתמיכת משפחתה ומכירה בהתנהלותה הבעייתית, את נכונותה לשתף פעולה עם שירות המבחן, את הירתמותה להליך טיפולי משמעותי שניכר כי היא מפיקה ממנו תועלת, את היציבות התעסוקתית כיום, את ניתוק קשריה השוליים, את העובדה כי הנאשמת לא הסתבכה מאז מעצרה ואת נכונותה הכנה לשיקום.

לסיכום ציין שירות המבחן כי: "... נמליץ על הטלת צו מבחן שירותנו למשך שנה... באשר לענישה, אנו ערים כאמור לחומרת העבירות, משכן והתכנון הכרוך בהן. שקלנו כאמור כי בשנה האחרונה, ימית [נאשמת 3 - מ.ל.] ערכה שינוי ונרתמה לשיקום חייה ואורחותיה... היא מפרנסת יחידה עבור ילדיה וכי אינה נתמכת בגורמים נוספים, מלבד קצבת נכות שמסולמת לה, ואפשרות הטלת ענישה במסגרת עבודות שירות עשויה לפגוע ביכולתה להישרדות ולפרנסה. אנו מעריכים כי לשם הפחתה בסיכון, יש לאפשר יכולתה להתפרנס באופן אדפטיבי ולהמשיך באפיק השיקומי בו החלה. בהתאם לכך, נמליץ על הטלת צו של"צ בעניינה..."

נאשם 4

12. **על פי תסקיר שירות המבחן מיום 13.10.20** נאשם 4 הוא כבן 31, נשוי ואב לשתי בנות (3 ו-9 חודשים). הנאשם עלה מרוסיה יחד עם משפחתו המורחבת בעת שהיה כבן 5. הוא נשר מלימודיו לאחר 8 שנים, לדבריו בשל רצונו לסייע בפרנסת משפחתו. לדברי הנאשם, הוא התקשה להשתלב מבחינה חברתית ותחושות של ניכור וחוסר שייכות ליוו אותו לאורך חייו. בעקבות כך ילדותו התאפיינה במרדנות, הוא חבר לסביבה שולית, הסתבך בפלילים וצבר חובות בשוק האפור. הנאשם לא גויס עקב נפקדות נמשכת ובהמשך קיבל פטור מגיוס על רקע נפשי.

הנאשם נשוי מזה כארבע שנים, והוא תיאר את אשתו כדמות חיובית בחייו אשר מהווה עבורו גורם תמיכה משמעותי. התנהלותו לאורך השנים השפיעה על טיב מערכת היחסים ביניהם, אך כיום הוא מגלה תובנה רבה יותר באשר לבעייתיות בהתנהלותו ומעוניין להשקיע מאמצים על מנת לשקם את הקשר הזוגי.

שירות המבחן ציין גם את עברו הפלילי של הנאשם.

שירות המבחן הטעים כי אף שבראשית מעצרו התקשה הנאשם לקחת אחריות על מעשיו, בהמשך הוא הצליח לזהות באופן ראשוני דפוסים בעייתיים וביקש לקדם שינוי בחייו. כיום הנאשם נוטל אחריות מלאה על מעשיו ומביע צער וחרטה. הנאשם תיאר כי ביצע את העבירות על רקע חובות רבים בשוק האפור, שנצברו כתוצאה מפשיטת רגל של העסק שהיה בבעלותו, כאשר באותה תקופה השתמש בסמים וניהל אורח חיים הישרדותי.

הנאשם ציין כי החל לצרוך סמים מסוג קוקאין וקריסטל בגיל 18, על רקע קשיים נפשיים וחברתיים, וכי מאז מעצרו הנוכחי הוא אינו צורך סמים, למעט קנבוס רפואי באישור משרד הבריאות. ממידע שהתקבל מהיחידה להתמכרויות עולה כי הנאשם פנה לטיפול בחודש ספטמבר 2020 וכי טרם מונתה לו מטפלת פרטנית, לנוכח משבר נגיף הקורונה.

לנגד עיני שירות המבחן עמדו **גורמי הסיכון לעבריינות**, הבאים לידי ביטוי בחומרת העבירות ובהימשכותן, בשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים, בקשריו החברתיים השוליים של הנאשם, בעברו הפלילי ובקשיים רגשיים שלא טופלו.

לעומת זאת, **גורמי הסיכוי לשיקום** באים לידי ביטוי בכך שכיום הנאשם מבטא חרטה ומגלה תובנה רבה יותר באשר להתנהלותו, בכך שההליך המשפטי מהווה עבורו גורם מרתיע ובנכונות הראשונית שמבטא הנאשם להמשיך ולהעמיק את הבנתו ביחס להתנהלותו. כמו כן, שירות המבחן התרשם מקיומן של מערכות תמיכה משמעותיות בחייו של הנאשם כיום.

לסיכום ציין שירות המבחן כי: "... אנו ממליצים להעדיף את הפן השיקומי-טיפול במצבו. בהתאם, אנו באים בהמלצה להטיל עליו צו מבחן שירותנו למשך שנה... לצד זאת, לאור חומרת העבירות נשוא הדיון, נמליץ על ענישה מוחשית וקונקרטית בדרך של מאסר אשר ירוצה בעבודות שירות... כמו כן נמליץ על מאסר מותנה...".

13. **בתסקיר מיום 6.1.21** צוין כי הנאשם התקשה להשתלב בטיפול ביחידה להתמכרויות באופן רציף - הוא הגיע פעם אחת בלבד למפגש קבוצתי, החסיר מספר בדיקות לאיתור סמים, ובדיקה אחת שביצע נמצאה נקיה משרידי סם. הנאשם מסר לשירות המבחן כי אשתו נמצאת בחודשי היריון ראשונים ואת היעדרויותיו הסביר בשני בידודים שאליהם נדרש (לשירות המבחן הוצגו אישורים). עם זאת, הנאשם מכיר בכך שלא ערך מאמצים מספקים להגיע לבדיקות ולמפגשים הקבוצתיים ביחידה להתמכרויות. כמו כן, הנאשם התקשה לעמוד בקשר רציף עם שירות המבחן, הוא לא פעל מיזמתו ליצירת קשר וחזר באיחור לשיחות הטלפוניות המרובות משירות המבחן.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם חש בלבול וחוסר אונים וכן פחד וחרדה בשל מורכבות מצבו ולנוכח הנדרש ממנו.

בסופו של דבר, שירות המבחן חזר על המלצתו שבתסקיר הקודם.

14. **ביום 15.3.21** הוגש עדכון (לבקשת ב"כ הנאשם) שבו צוין כי הנאשם השתלב בטיפול פרטני, השלים את השתתפותו בקבוצת "מתחילים" וצפוי להשתלב בקרוב בקבוצת המשך. במהלך שלושת החודשים האחרונים לא התקיימו בדיקות בשל סגר, לבדיקה שהתקיימה עם תום הסגר לא הגיע הנאשם מאחר שלא חש בטוב ובדיקה אחת נמצאה נקיה משרידי סם.

הנאשם מסר לשירות המבחן כי הוא החל עבודה חדשה בתחום הנגרות וכי אשתו צפויה ללדת בקרוב. הנאשם חש

כי הוא נתרם באופן משמעותי מהטיפול ביחידה להתמכרויות וחושש מהאפשרות שיוטל עליו עונש מאסר אשר יפגע ברבדי חייו השונים ובטיפול שהחל.

לסיכום, שירות המבחן חזר על ההמלצות אשר בתסקירים הקודמים.

נאשם 5

15. **על פי תסקיר שירות המבחן מיום 1.12.20** נאשם 5 הוא כבן 53 המצוי בהליך גירושין, אב לשניים (13 ו-16) ועובד כמנהל במפעל מזון. הנאשם סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות מלאה וכן סיים שירות צבאי מלא. מאז שחרורו עבד כשף במסעדה בתל אביב, ניהל אולמות אירועים ועבד בתפקיד ניהולי במפעל. בהמשך היה חסר תעסוקה במשך כשנה וחלה הידרדרות במצבו הכלכלי, והחל מחודש אוקטובר האחרון הוא חזר לעבוד במפעל מזון.

הנאשם נעדר עבר פלילי והוא ביטא מוטיבציה לשינוי דפוסי חשיבה והתנהגות בעייתיים. להערכת שירות המבחן, חלה התמתנות ברמת הסיכון הנשקפת מהנאשם להישנות עבירות דומות. במהלך תקופת הפיקוח פנה הנאשם מיוזמתו לטיפול פרטני פרטי באמצעות שיחות וידאו. מדו"ח העובדת הסוציאלית שטיפלה בנאשם באופן פרטי עולה כי הנאשם שיתף בפתיחות בקשייו ובאורח חייו קודם למעצר וביטא נכונות ללמוד ולשפר את התמודדותו.

הנאשם מסר לשירות המבחן כי מגיל 30 לערך הוא התנסה בקנבוס והשתמש בסם באופן מזדמן ובנסיבות חברתיות. עם זאת, הנאשם שלל שימוש לרעה באלכוהול או בסמים אחרים וטען כי מאז מעצרו לא השתמש בסמים כלל. נוכח קשיים שחווה פנה הנאשם לפסיכיאטר על מנת להסדיר מרשם לטיפול תרופתי וכיום הוא נוטל ריטלין.

במסגרת הליך המעצר מסר הנאשם בדיקות נקיות משרידי סם אולם במסגרת האבחון הנוכחי הוא זומן לשתי בדיקות נוספות כשבאחת מהן נמצאו שרידי קנבוס ואופיאטים. הנאשם מסר כי תוצאות הבדיקה קשורות לתרופות שנוטל, אם כי בפער לממצאים, שלל שימוש בקנבוס. לבדיקה השניה הנאשם לא הגיע, לטענתו מאחר ששהה בבידוד. הנאשם שלל מאפיינים של התמכרות לסמים או נזקקות טיפולית ייעודית.

לטענת הנאשם, בתקופה שקדמה לעבירה חלה הידרדרות במצבו הכלכלי והוא לא נעזר בגורמי התמיכה במשפחתו, אלא לקח הלוואה מגורמים בשוק האפור ונענה לבקשתם להשכיר להם מחסן לצורך גידול סמים, כדרך לשלם את חובותיו.

לנגד עיני שירות המבחן עמדו **גורמי הסיכון לעבריינות**, הבאים לידי ביטוי באופי העבירות, בקשרים הבעייתיים שניהל הנאשם ובשימוש בדפוסי חשיבה שוליים, כשברקע שימוש לרעה בסמים, שיתכן שהסלים להתמכרות. כמו כן, שירות המבחן שקל את חוסר היציבות של הנאשם במסגרת המשפחתית ואת קשייו הרגשיים וקשייו לבסס גבולות פנימיים.

לעומת זאת, **גורמים מפחיתי סיכון** באים לידי ביטוי בכוחותיו של הנאשם לתפקוד תקין ונורמטיבי, בכך שההליך המשפטי הנוכחי מהווה עבור הנאשם גורם מרתיע לעריכת שינוי, כשברקע המחירים שגלו למעורבותו הפלילית. נוסף על כך שקל שירות המבחן את פנייתו של הנאשם לטיפול פרטי, את שאיפותיו הנורמטיביות, את נכונותו של הנאשם לבצע שינוי, את העובדה שהנאשם פעל להסדרת חובותיו באופן נורמטיבי, את לקיחת האחריות והחרטה שביטא וכן את ההכרה שלו בחשיבות המשך שיתוף הפעולה ובהעמקה בתהליך הטיפול.

לסיכום ציין שירות המבחן כי: "אנו מעריכים כי יש מקום לנצל את ההליך המשפטי הנוכחי, על מנת לגייסו להמשך שיתוף פעולה והעמקה בתהליך טיפולי ממושך... לפיכך אנו ממליצים על דחיית הדיון בשלושה חודשים".

16. **בתסקיר שירות המבחן מיום 10.1.21** צוין כי בדיקה אחת נמצאה נקיה מסמים אך בשתי בדיקות שנמסרו לאחר מכן נמצאו שרידי קנבוס. הנאשם אישר כי השתמש לאחרונה בסמים אך טען כי אינו חווה את עצמו כמכור ובלט כי הוא מטשטש את הבעייתיות שבמצבו. עם זאת, באופן הדרגתי הצליח הנאשם להתייחס לכך שהשימוש בסמים פוגע בו והסכים לפנות לטיפול ייעודי בתחום ההתמכרויות. הוטעם כי ככל הנראה הסכמתו לפנות ליחידה להתמכרויות נובעת ממוטיבציה חיצונית ומהחשש מתוצאות ההליך המשפטי. לפיכך המליץ שירות המבחן על דחייה נוספת בת 3 חודשים.

17. **בתסקיר שירות המבחן מיום 2.3.21** צוין כי הנאשם מסר מספר בדיקות, שלמעט אחת מהן, בכולן נמצאו שרידי סם מסוג קנבוס וכי בפער מהממצאים הנאשם הכחיש שימוש בסמים, אם כי יכול היה להתייחס לכך שדפוסי שימוש בסמים באופן כללי פגעו בתפקודו.

הנאשם תיאר את מאמציו לקדם השתלבות ביחידה להתמכרויות, ושירות המבחן הבין מדבריו של הנאשם כי מסיבות שאינן תלויות בו הוא טרם החל בטיפול ביחידה, אך הוא נרשם למפגשים לעזרה עצמית למכורים (NA) ומשתתף מדי ערב במפגשים הנערכים בשלב זה ב"זום".

לסיכום ציין שירות המבחן כי: "נוכח המתואר וסביב הנזקקות הטיפולית הבולטת, נמליץ לתת עדיפות במקרה זה לענישה שיקומית, בדרך של הטלת צו מבחן למשך שנה, במהלכה נמשיך לקדם שילוב בטיפול ייעודי בקשר להתמכרותו. בנוסף, כענישה מוחשית ומציבת גבול, נמליץ על מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות".

נאשם 6

18. **על פי תסקיר שירות המבחן מיום 2.11.20** נאשם 6 הוא כבן 21, רווק ועובד מזה כחודש בתחום השיפוצים. הנאשם מסר כי הוא סובל מאסתמה ומקשיי נשימה, אשר משפיעים על יכולותיו לתפקד באופן פיזי.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות חלקית ותיאר קושי להשקיע כוחות ולעמוד במטלות הלימודיות. בהיותו כבן 14 הוא אובחן כסובל מבעיות קשב וריכוז והחל ליטול ריטלין, אולם לאחר זמן קצר הפסיק את הטיפול בשל תופעות לוואי שליליות. מגיל 13 החל הנאשם לעבוד באופן מזדמן ובהמשך שירת שירות צבאי חלקי. לדבריו, במהלך שירותו אמו נפגעה בתאונת דרכים והוא נאלץ לעבוד ולסייע בכלכלת המשפחה. כמו כן, תיאר הנאשם כי התקשה לעמוד בכללי הצבא ואף ריצה מאסר קצר שלאחריו קיבל פטור משירות.

שירות המבחן ציין כי הנאשם נעדר עבר פלילי.

עוד צוין כי הנאשם מקבל אחריות חלקית על ביצוע העבירות ותיאר כי אחיו (נאשם 1) ביקש שיסייע לו להוביל ציוד. לטענתו, בעת ביצוע העבירה לא ידע כי אחיו מחזיק במעבדות לגידול סמים, אלא חשד בכך והמשיך מבלי לברר את העניין. עם זאת, הנאשם הביע חרטה על מעשיו.

בפני שירות המבחן תיאר הנאשם כי מגיל 17 ועד לאירוע בתיק דנן הוא צרך קנבוס באופן חברתי ומזדמן, כשלדבריו משפחתו ידעה והביעה התנגדות לכך. לדבריו, הוא סירב להצעותיה של אמו להשתלב בטיפול שיסייע לו להפסיק את השימוש בסם. לטענת הנאשם, מזה כשנה הוא נמנע משימוש בסם; ואכן תוצאת בדיקה שביצע

נמצאה תקינה.

שירות המבחן ציין כגורמי הסיכון את חומרת העבירה, את השימוש בסם למשך תקופה ארוכה כמענה לקשייו ואת היותו שולל צורך בטיפול בתחום ההתמכרויות. כמו כן, שירות המבחן ציין את העובדה שהנאשם שלל חלק מהמיוחס לו ואת קשייו להיענות לגבולות במסגרות המקובלות.

לעומת זאת, **כגורמי הסיכוי צוינו** עברו הפלילי הנקי של הנאשם, ניקיונו מסמים ובדיקות נקיות משרידי סם, שיתוף הפעולה של הנאשם עם שירות המבחן במסגרת הליך המעצר והרצון שמבטא להתנהלות נורמטיבית ותקינה, כשירות המבחן לא התרשם מדפוסים שוליים מושרשים באישיותו.

לסיכום ציין שירות המבחן כי: "נוכח המתואר, התרשמותנו מדפוסי שימוש בעייתיים מסמים... כשיש להערכתנו צורך בהפנייתו לאבחון וטיפול בתחום ההתמכרויות... נוכח היותו שולל צורך ורצון לקבל טיפול במצבו, אנו סבורים כי במצב זה קיים סיכון להישנות עבירות, ועל כן, לא נוצר פתח להמשך מעורבות שירותנו ואנו נמנעים מהמלצה שיקומית בעניינו".

19. **על פי תסקיר שירות המבחן מיום 20.1.21**, שירות המבחן התרשם כי במהלך תקופת הדחייה לא חל כל שינוי ממשי בגישתו של הנאשם בנוגע לחלקו בביצוע העבירות או בקשר לצרכיו הטיפוליים, כשנראה כי הבעת רצונו המילולית להשתלב בטיפול נובעת בעיקר מהחשש מתוצאות ההליך המשפטי. עוד צוין כי "נוכח האמור, כשאנו ספקניים באשר ליכולתו במצב זה להפיק תועלת מהליך טיפולי, במידה ובית המשפט מעוניין למצות עמו את האפיק השיקומי, נמליץ לדחות את הדיון בעניינו בשלושה חודשים, במהלכם נפעל לשלבו בטיפול בתחום ההתמכרויות...".

20. **בתסקיר שירות המבחן מיום 23.2.21** צוין כי הנאשם התבקש לחתום על כתב ויתור סודיות מול שירות המבחן על מנת שהשירות יוכל להעביר אינפורמציה ליחידה להתמכרויות, וכן לפנות למסגרתם על מנת לתאם מועד לפגישה, אולם הנאשם לא עשה כן. בשיחותיו עם שירות המבחן שוב הביע הנאשם עמדה אמביוולנטית לגבי צרכיו בתחום ההתמכרויות או בכל תחום אחר.

לבסוף, **שירות המבחן חזר על המלצתו מהתסקיר הראשון ונמנע מהמלצה שיקומית.**

נאשם 7

21. **על פי תסקיר שירות המבחן מיום 2.12.20** נאשם 7 הוא בן 48, פרוד מבת זוגו ואב לארבעה ילדים (19-13) ובעת הנוכחית אינו עובד. הנאשם סיים שבע שנות לימוד ובגיל 13 הופנה למסגרת חוץ-ביתית, שבה הצליח להשלים פערים לימודיים ולרכוש מיומנויות חברתיות. לדבריו, הוא מתקשה כיום בקריאה ובכתיבה, אך מעולם לא עבר אבחון בעניין זה. הנאשם גדל בנסיבות משפחתיות קשות והיה חשוף לחברה שולית ועבריינית מגיל צעיר. הנאשם התגייס לצה"ל אך שוחרר לנוכח צרכיו לכלכל את משפחת מוצאו. בהמשך הוא עבד בעבודות שונות ותיאר בפני שירות המבחן בחירות לקויות בתחום הכלכלי-עסקי לאורך השנים, אשר הביאו לצבירת חובות משמעותיים שעמם התקשה להתמודד.

הנאשם פרוד כעשור מאז ילדיו ומתאר את הקשר ביניהם כטוב ויציב, ואת עצמו כאב מסור ואכפתי. הנאשם שיתף את שירות המבחן כי בשנות העשרים לחייו ריצה עונש של מאסר בפועל בגין עבירת אלימות.

שירות המבחן ציין כי הנאשם נוטל אחריות על ביצוע העבירה הנוכחית, מביע חרטה ובושה, תוך התייחסות

ביקורתית להתנהלותו. הנאשם מסר כי לו ולנאשם 2 הכרות ארוכת שנים, כאשר הקשר נותק וחודש על רקע עסקי, וכי הלווה לנאשם 2 סכום כסף רב אך נחשף לטיבו של "העסק" רק כאשר נאשם 2 ביקש להתייעץ עמו בנוגע לגידול סמים.

הנאשם מסר כי החל להשתמש בקנבוס בגיל 17 והפסיק את השימוש לאחר שלוש שנים. הוא הוסיף כי כיום אינו צורך סמים ושלל נזקקות טיפולית בתחום זה. כמו כן, הנאשם מסר שתי בדיקות שנמצאו נקיות משרידי סם.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם ממוקד בהצגת חלקיו המתפקדים, הכוללים מחויבות לתפקידיו המשפחתיים, והיעדר קשרים שוליים או מעורבות פלילית כיום. שירות המבחן העריך כי העבירה בוצעה על רקע קשיים כלכליים ותחושות לחץ ותסכול. אף שהנאשם הביע נכונות מסוימת להשתלב בטיפול, שירות המבחן העריך כי נכונות זו נובעת ממוטיבציה חיצונית בשל החשש מתוצאות ההליך המשפטי.

לנגד עיני שירות המבחן עמדו **גורמי סיכון להישנות ביצוע עבירות בעתיד**, הבאים לידי ביטוי בחומרת העבירות, בקשיו הרגשיים של הנאשם, לרבות קושי לבחון אלטרנטיבות במצבים מכשילים, וכן בקשיו הכלכליים של הנאשם אשר אינו עובד ומצוי בהליך של פשיטת רגל.

לעומת זאת, **גורמי הסיכוי לשיקום** באים לידי ביטוי בהצלחת הנאשם לבחון באופן ביקורתי את התנהלותו הבעייתית בעת ביצוע העבירה, כשכיום הוא מכיר במשמעות בחירותיו ומבטא חרטה. שירות המבחן ציין גם את העובדה שההליך המשפטי והסנקציות מהווים גורם מרתיע, ואת הבדיקות הנקיות שמסר הנאשם.

שירות המבחן העריך כי הסיכון לביצוע עבירות דומות פחת במידה מסוימת וציין כי: **"לאור התרשמותנו... לרבות הערכתנו כי בעת הנוכחית הינו נעדר מוטיבציה פנימית להשתלב בטיפול, לא נוצר פתח למעורבות טיפולית של שירותנו. לפיכך אין אנו באים בהמלצה על ענישה טיפולית-שיקומית בעניינו"**.

חוות הדעת של הממונה על עבודות השירות

22. ביום 5.1.21 הוגשה בעניינו של **נאשם 1** חוות דעת **חיובית** של הממונה על עבודות השירות.

בחוות דעת מיום 13.9.20 צוין כי **נאשם 2** אינו כשיר לבצע עבודות שירות בשל מצבו הרפואי.

בחוות דעת מיום 1.12.20 צוין כי **נאשמת 3** נמצאה כשירה, אך לא נמצא לה מקום השמה בשל אי **הסכמתה** לרצות עבודות שירות בהתאם לתנאים שקבע הממונה; בין היתר צוין כי: **"במעמד הריאיון מוסרת המועמדת כי לא תוכל לעבוד את מספר השעות הנדרשות ע"פ חוק בעבודות שירות, לדבריה מבחינה נפשית לא תוכל לעמוד בכך"**.

ביום 30.12.20 הוגשה בעניינו של **נאשם 4** חוות דעת **חיובית**.

ביום 18.5.21 הוגשה בעניינו של **נאשם 5** חוות דעת **חיובית**.

ביום 26.1.21 הוגשה בעניינו של **נאשם 6** חוות דעת **חיובית**.

ביום 25.1.21 הוגשה בעניינו של **נאשם 7** חוות דעת **חיובית**.

ראיות הצדדים לעונש

23. מטעם המאשימה הוגשו תדפיסים של מידע פלילי בעניינם של מספר נאשמים, כדלהלן:

תדפיס המידע הפלילי בעניינו של נאשם 1 (ת/1) כולל הרשעה שהתיישנה, משנת 2012, ב-ת"פ 10957-12-10 בבית משפט השלום באשקלון, בעבירה של סיוע לגניבה ובעבירה של סיוע להתפרצות למקום מגורים, שבגין הושתו על הנאשם 5 חודשים ו-20 ימי מאסר בעבודות שירות וכן מאסר מותנה; הרשעה זו כאמור התיישנה, אך לא נמחקה: תאריך ההתיישנות הוא 20.7.2019 ותאריך המחיקה הוא 20.7.2029.

כמו כן, כולל התדפיס **הרשעה נוספת שהתיישנה, משנת 2011, ב-ת"פ 5722/09 בבית משפט השלום בת"א, בעבירה של תקיפת בן/ת זוג, שבגינה הושת על הנאשם מאסר מותנה. הרשעה זו התיישנה ביום 20.7.2019 ותאריך המחיקה הוא 20.7.2029.**

תדפיס המידע הפלילי בעניינו של נאשם 4 (ת/2) כולל הרשעה משנת 2015 ב-ת"פ 578-12-11 בבית משפט השלום בת"א, בעבירה של תקיפה על ידי שניים או יותר ובעבירה של גניבה, שבגין הושת על הנאשם מאסר מותנה; וכן הרשעה משנת 2014 ב-ת"פ 13437-04-13 בבית משפט השלום בת"א, בעבירה של הסתתרות בבניין לביצוע פשע ובעבירה של פריצה לרכב, שבגין הושתו על הנאשם מאסר בפועל לתקופה של ארבעה חודשים.

תדפיס המידע הפלילי בעניינו של נאשם 2 (ת/3) כולל הרשעה משנת 2016 ב-ת"פ 37754-04-15 בבית משפט השלום בת"א, בעבירה של החזקה/שימוש בסמים לצריכה עצמית, שבגינה הוטל עליו של"צ.

24. מטעם ההגנה הוגשו המסמכים הבאים:

מטעם **נאשם 1** הוגשו מסמכים רפואיים ביחס לאשפוזיו האחרונים **(נ/1)**.

מטעם **נאשם 6** הוגשו מכתבי המלצה מאת מעסיקיו **(נ/2)** וחוות דעת טיפולית מיום 28.2.21 שנערכה על ידי המטפל מר עמירם עמיר **(נ/3)**.

מטעם **נאשמת 3** הוגשו מסמך רפואי משנת 2005 שעליו חתום מנהל היחידה הנורוכירורגית לילדים בבית החולים "שיבא" בעניינה של הנאשמת **(נ/4)**, אישור רפואי מיום 25.11.20 החתום על ידי ד"ר אריאל לוי בדבר מצבה הרפואית של הנאשמת כיום **(נ/5)** ומסמך מהמוסד לביטוח לאומי שעניינו אחוזי הנכות שנקבעו לנאשמת וזכאותה לקצבה **(נ/6)**.

מטעם **נאשם 7** הוגש צו פתיחת הליכי חדלות פירעון מיום 17.5.20 **(נ/7)**.

מטעם **נאשם 5** הוגשו מכתבי המלצה ומסמכים הנוגעים לחובות **(נ/8)** והודעותיו במשטרה **(נ/9)**.

מטעם **נאשם 4** הוגש מסמך אישי-רפואי **(נ/10)**.

מטעם **נאשם 2** הוגשו מסמכים רפואיים ומסמכים של המוסד לביטוח לאומי בעניינו של הנאשם **(נ/11)**; כמו כן, ביום 7.7.21 הוגשו מסמכים רפואיים הנוגעים לפציעתו הקשה ביותר של בנו ביום 12.6.21.

טיעוני הצדדים

25. ביום 4.3.21 נשמעו טיעוני המאשימה לעונש ביחס לרוב הנאשמים; ואילו טיעוני ההגנה התפרשו על פני מספר מועדים נוספים ולא נטענו על פי סידרם, הן משיקולים טכניים (הסכמות בין הסניגורים) והן

משיקולים מהותיים (בקשות דחיה).

להלן יובאו טיעוני המאשימה וטיעוני ההגנה על פי סדר הנאשמים בכתב האישום ולא לפי סדר השמעתם.

כאן המקום לציין במיוחד את בקשת ב"כ נאשם 2 לדחות את הדיון בעניינו, בהסכמת המאשימה, לנוכח מצבו הרפואי של נאשם 2 והעובדה כי היה אמור להתחיל טיפולי הקרנות. ב"כ הנאשם ביקש לנצל את תקופת הדחייה על מנת לקבל תסקיר משלים של שירות המבחן, באשר הנאשם טרם השתלב בטיפול לנוכח משבר נגיף הקורונה. ב"כ המאשימה הביעה הסכמה לדחיית הדיון בכפוף לקבלת אישור רפואי מתאים, וגם הסכימה לקבל תסקיר משלים, אך הדגישה כי רצונו של הנאשם להשתלב בטיפול בשירות המבחן אינו מצדיק דחיה.

בהחלטת מותב זה צוין כי "עמדת המאשימה מקובלת על בית המשפט. אין מקום לדחיית הטיעונים לעונש כדי לאפשר לנאשם להשתלב בהליך טיפולי. כתב האישום הוגש עוד בחודש ינואר 2020, דהיינו לפני יותר משנה. לעומת זאת, לאחר שהסניגור יעביר לבית המשפט ולמאשימה את האישור הרפואי שהתחייב להעבירו, עד ליום 8.3.2021, תגיב המאשימה לבקשה לדחיית הטיעונים לעונש בעניינו של נאשם 2 מהטעם הרפואי, ובית המשפט יחליט בעניין זה לאחר עיון במסמך הרפואי ועיון בתגובת המאשימה".

כעבור מספר ימים הוגשו האישורים הרפואיים האמורים, והדיון בטיעונים לעונש בעניינו של נאשם 2 נדחה, בהסכמת המאשימה, ליום 6.5.21. בתחילת הדיון (הנדחה) בטיעונים לעונש בעניינו של נאשם 2 התברר כי טרם החלו טיפולי ההקרנות. ב"כ הנאשם ביקש לדחות שוב את הדיון על מנת לאפשר לנאשם לעבור את טיפולי ההקרנות וגם להשתלב בטיפול קבוצתי במסגרת שירות המבחן, דבר שנבצר ממנו לעשות בעקבות מצבו הרפואי ובשל משבר נגיף הקורונה. ב"כ המאשימה התנגדה לדחיית הדיון וטענה כי אין טיפול קונקרטי בקרוב, כי בתיק נדונים נאשמים נוספים, כי הנאשם יוכל לקבל את כל הטיפולים הרפואיים באמצעות שב"ס וכן שהסכמת המאשימה לדחיית הדיון ניתנה בשל סיבה רפואית ולא שיקומית. לאחר שמיעת טענות הצדדים ניתנה החלטה שלפיה אין מניעה לשמוע את הטיעונים לעונש בעניינו של נאשם 2.

עיקרי טיעוני המאשימה

26. **ב"כ המאשימה עמדה בדיוני הטיעונים לעונש על השיקולים התומכים לדעתה בהחמרה בעונשם של הנאשמים.**

ב"כ המאשימה ציינה כי הערכים המוגנים שנפגעו בביצוע העבירות הם הגנה על הציבור מפני נזקים ישירים הנגרמים לגופם של צרכני הסמים הפוטנציאליים ומפני נזקים עקיפים הנגרמים כתוצאה מעבירות רכוש ואליומות הנלוות לצריכת הסמים.

ב"כ המאשימה הוסיפה כי בפסיקה צוין שהקמת מעבדות לגידול סמים הפכה לתופעה נפוצה ומסוכנת, המחייבת ענישה הולמת, גם כאשר מדובר בסמים "קלים" כדוגמת קנבוס.

כמו כן, ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה שתפורט להלן בפרק הדיון.

27. **בעניינו של נאשם 1** הדגישה ב"כ המאשימה שבאישום השני (בגין המעבדה הבינונית) שכר הנאשם את הדירה בתל-מונד וצייד את הדירה בציוד הדרוש. כמו כן, הנאשם ביצע שינויים בלוח החשמל, כך שלוח החשמל לא היה מוגן מפני עומס יתר והיתה עלולה להיגרם שריפה, ושינויים אלה הביאו גם לכך שלא נרשמה צריכת חשמל. עוד הודגשה כמות השתילים שנמצאה במעבדה הבינונית ומשקלם המצטבר - 43.5 ק"ג קנבוס.

ב"כ המאשימה ציינה כי העבירות שביצע הנאשם היו מתוכננות וכי נגרם נזק כלכלי בגין החשמל שנגנב. כמו כן, צוין הנזק הפוטנציאלי ביחס להפצת כמות הסם הגדולה וביחס לאפשרות שתפרוץ שריפה.

באשר לאישום השלישי (בגין המעבדה הקטנה) צוין כי הנאשם הקים יחד עם אחרים את מעבדת הסמים, רכש את הציוד הדרוש וביצע שינויים בלוח החשמל. כמו כן, הנאשם נטל חלק בתחזוקה ובגידול הסם במעבדה, שבה כזכור נמצאו 28.5 ק"ג קנבוס.

לעמדת המאשימה, **מתחם העונש ההולם בגין האישום השני** (גידול קנבוס במעבדה הבינונית) נע **בין 24 ובין 48 חודשי מאסר בפועל; והמתחם בגין האישום השלישי** (סיוע לגידול קנבוס במעבדה הקטנה) הוא **9 עד 18 חודשי מאסר בפועל**; וזאת, לצד עונשים נלווים של מאסר מותנה וקנס.

באשר למיקום עונשו של הנאשם במתחם הוטעם כי במעבדה הבינונית הסתייע הנאשם באחיו (נאשם 6) שצעיר ממנו ב-18 שנים, וכי לחובת הנאשם שתי הרשעות קודמות בעבירות אלימות ורכוש, כאשר בגין האחרונה הוא ריצה בעבר עונש של מאסר בעבודות שירות. כמו כן, הודגשה הבעייתיות שהתגלתה בבדיקות שמסר (כמפורט בתסקיר) ונטען כי הנאשם לא שולב בטיפול בשירות המבחן לנוכח תוצאות הבדיקות וכיוון שהכחיש שימוש בסמים. מנגד, לזכותו של הנאשם ציינה ב"כ המאשימה את הודאתו, את לקיחת האחריות מצדו ואת החיסכון בזמן שיפוטי.

לפיכך עתרה ב"כ המאשימה למקם את **עונשו של הנאשם בחלקו התחתון של המתחם, אך לא ברף התחתון ממש.**

28. **בעניינו של נאשם 2** ציינה ב"כ המאשימה **בדיון הטיעונים לעונש** כי באישום הראשון (בגין המעבדה הגדולה) הוא הגיע למעבדה במשך מספר חודשים ונטל חלק בתחזוקה ובגידול הסם, ובכך סייע לנאשם 4 ולאחרים. ביום 13.12.19 הגיע הנאשם יחד עם נאשמת 3, לבקשת נאשם 4, לפרק את המעבדה. כמו כן, על פי האישום השלישי (בגין המעבדה הקטנה), הנאשם הקים, יחד עם אחרים, את המעבדה וצייד אותה בציוד הנדרש, לרבות ביצוע שינויים בלוח החשמל, אשר לא היה מוגן מפני עומס יתר והוביל לגניבת חשמל ואף עלול היה לגרום לשריפה. הנאשם נטל חלק, יחד עם נאשמת 3 ועם נאשם 5, בגידול ובתחזוקה של הסם והוא נועץ בנאשם 7 בקשר לגידולו.

לעמדת המאשימה, **מתחם העונש ההולם בגין האישום הראשון** (סיוע לגידול קנבוס במעבדה הגדולה) נע **בין 20 ובין 48 חודשי מאסר בפועל; ומתחם העונש ההולם בגין האישום השלישי** (סיוע לגידול קנבוס במעבדה הקטנה) עומד על **9 עד 18 חודשים**; וזאת, לצד עונשים נלווים של מאסר מותנה וקנס.

ביחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות נטען כי שירות המבחן התרשם מבעייתיות בקשר לשימוש בסמים, אף שהנאשם אינו תופס את עצמו כמכור ושביתסקיר מיום 24.11.20 נרשם כי קיים סיכון להמשך שימוש לרעה בסמים ולקיום קשרים שוליים. עוד צוין כי לחובת הנאשם הרשעה משנת 2016 בעבירה של החזקת סם לצריכה עצמית.

עם זאת, הוטעם כי הנאשם הודה, נטל אחריות וחסך זמן שיפוטי, וזאת אף שבפני שירות המבחן הוא תלה את האחריות במצבו הנפשי והרפואי. נטען שאף שהנאשם לא שולב בהליך קבוצתי בשל בעיותיו הרפואיות והקורונה, "אי שילוב בטיפול בשלב מוקדם יותר של ההליך המשפטי נבע מגישתו".

עמדתה של המאשימה בדיון הטיעונים לעונש היתה כי יש למקם את עונשו של הנאשם סמוך לרף התחתון של מתחם העונש ההולם, באשר לשיטתה אין מדובר במקרה שבו קיים פוטנציאל שיקומי גבוה ולפיכך אין מקום לאמץ

את המלצת שירות המבחן ואין מקום לחריגה מהמתחם, וגם אם יש מקום לחריגה מהמתחם - "אז בטח לא ברמה המוצעת על-ידי שירות המבחן".

עוד צוין שאף שהמאשימה ערה למצבו הרפואי של הנאשם, העבירות בוצעו על ידו לאחר שאובחן כחולה, והמאשימה סבורה שהנאשם יוכל לקבל את הטיפול שלו הוא זקוק באמצעות שב"ס.

כמו כן, ב"כ המאשימה ציינה כי לפי החוק, חריגה מהמתחם מותרת רק בשל שיקולי שיקום ולא בשל מצב בריאותי.

הוטעם כי הפער בין עתירת המאשימה בעניינה של נאשמת 3, כפי שתצוין להלן, ובין עתירתה ביחס לנאשם 2, נובע מתוכן התסקירים ומהעובדה כי נאשמת 3 הוכיחה שיקום ממשי לאורך זמן. עוד צוין כי גם בעניינה של נאשמת 3 לא הסכימה המאשימה להמלצת שירות המבחן לעונש של של"צ, ולמעשה, כיוון שנאשמת 3 לא הביעה נכונות לריצוי עבודות שירות, עתרה המאשימה למאסר בכליאה גם בעניינה.

עם זאת, ביום 6.7.21 הועברה לבית המשפט "הודעה מטעם המאשימה בעניינה של נאשם 2 עוזי שאשו" (להלן: "עדכון עתירת המאשימה ביחס לנאשם 2"), שבה צוין כי "לאחרונה הועברו אלינו מסמכים רפואיים בעניין בנו הקטין של הנאשם, מהם עולה כי ביום 12.6.21 היה הקטין מעורב בתאונת דרכים קשה כרוכב אופנוע, ונפגע בראשו, ובעקבות זאת עבר ניתוח בראשו. עוד עודכנו כי בהמשך חלה התדרדרות במצב הקטין והוא נזקק לניתוח חירום נוסף. על פי הידוע לנו, הקטין כיום עודנו מורדם ומונשם, על פי מסמך מעו"ס המחלקה בה מאושפז הקטין, נאשם 2 נמצא יומם וליל ליד מיטת בנו. כמו כן, עוד לא ידוע מה משך הטיפול והשיקום לא יזדקק הקטין, אם כי ניתן להעריך כי המדובר בפרק זמן ממושך". לנוכח האמור מסרה ב"כ המאשימה ש"לאחר שבחנו את המסמכים הרפואיים, שבנו ושקלנו את עמדתנו העונשית והגענו למסקנה כי לאור האמור, ומבלי שהדבר יהווה תקדים למעורבים אחרים בתיק זה או בתיקים אחרים, יש מקום לחרוג ממתחם הענישה, ולקבל את המלצת שירות המבחן" [ההדגשות הוספו ואינן במקור].

29. **בעניינה של נאשמת 3** ציינה ב"כ המאשימה כי במסגרת האישום הראשון סייעה הנאשמת לגידול סמים במעבדה הגדולה (שבה 140 ק"ג קנבוס) במשך מספר חודשים וכי ביום 13.12.19 היא הגיעה יחד עם נאשם 2 למעבדה, לבקשת נאשם 4, כדי לפרקה, וסמוך לכך נתפסה יחד עם אחרים במעבדה. ביחס לאישום השלישי (בגין המעבדה הקטנה) צוין כי הסיוע של הנאשמת התבטא בכך שהיא העבירה ציוד ופועלים ברכבה ובכך שנועצה עם נאשם 7 באשר לאופן גידול הסם ולשווייו.

לטענת ב"כ המאשימה, **מתחם העונש ההולם בגין האישום הראשון** (סיוע לגידול קנבוס במעבדה הגדולה) נע **בין 20 ובין 48 חודשי מאסר בפועל; ומתחם העונש ההולם בגין האישום השלישי** (סיוע לגידול קנבוס במעבדה הקטנה) נע **בין 9-18 חודשים**.

ביחס למיקום עונשה של הנאשמת במתחם, צוין כי מעורבותה של הנאשמת קשורה למערכת היחסים עם נאשם 2 ושיש לזקוף לזכותה את הודאתה ואת נטילת האחריות מצידה, כמו גם את עברה הפלילי הנקי. ב"כ המאשימה התייחסה לתסקיר שירות המבחן בעניינה של הנאשמת, ובין היתר לנסיבות חייה הקשות, להליך השיקומי הממשי שעברה ולטיפול הקבוצתי שבו לוקחת הנאשמת חלק פעיל ודומיננטי.

לעמדת המאשימה, **המקרה דנן מצדיק חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, והמאשימה היתה מסכימה להסתפק בעונש בן 9 חודשי מאסר שירוצה בעבודות שירות ואף בריצוי של פחות מ-8 שעות עבודות שירות ביום**, על מנת שהנאשמת תוכל לעבוד בעבודה נוספת ולפרנס את ילדיה. אולם, אף

שהוסברה לנאשמת המשמעות של סירובה לבצע עבודות שירות, היא עמדה על אי הסכמתה, וזאת הגם שמבחינה רפואית היא נמצאה כשירה על ידי הממונה על עבודות השירות.

לטענת המאשימה, **לנוכח אי הסכמתה של הנאשמת לרצות עבודות שירות, אין מנוס מלהטיל עליה עונש מאסר בכליאה**, וזאת לצד עונשים נלווים של מאסר מותנה וקנס.

עוד צוין כי הקנס שיוטל על הנאשמת כמסייעת צריך להיות נמוך מהקנס שיושת על נאשמים 1 ו-4 כמבצעים עיקריים, וגם תוך התחשבות בכך שהנאשמת מפרנסת שלושה ילדים קטינים.

30. **בעניינו של נאשם 4** הודגש כי באישום הראשון (בגין המעבדה הגדולה) שכר הנאשם את הדירה בחולון וצייד אותה בציוד הדרוש. כמו כן, ביצע הנאשם שינויים במערכת החשמל, כך שנגנב חשמל בשווי כולל של עשרות אלפי שקלים. עוד הודגש כי מעבדה זו הופעלה במשך מספר חודשים ונמצאה בה כמות גדולה של שתילים (1,088 שתילים), במשקל כולל גבוה (140 ק"ג קנבוס), באופן המלמד על פגיעה משמעותית מאד בערכים המוגנים.

ב"כ המאשימה הדגישה את הנזק שעלול היה להיגרם ממכירת כמות כה גדולה של קנבוס.

לטענת ב"כ המאשימה, **מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 4 (גידול קנבוס במעבדה הגדולה) נע בין 40 ובין 96 חודשי מאסר בפועל**, לצד מאסר מותנה וקנס.

באשר למיקום עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם נטען כי אף שעונש המאסר יפגע בו "לא הוצג משהו שמראה על פגיעה השונה מעניינם של נאשמים אחרים". הוטעם כי יש לזקוף לזכותו של הנאשם את הודאתו, את לקיחת האחיות ואת החיסכון בזמן שיפוטי.

עוד צוין כי הנאשם הביע רצון לעבור הליך טיפולי, כי הוא פנה ליחידה לטיפול בהתמכרויות וכי בינתיים הוא מוסר דגימות נקיות; עם זאת, הנאשם התקשה להשתלב בטיפול באופן רציף ולטענת ב"כ המאשימה קיים חוסר הלימה בין תוכן התסקיר ובין ההמלצה שבסופו. כמו כן, לחובתו של הנאשם שתי הרשעות בעבירות רכוש ואלימות. לפיכך טענה ב"כ המאשימה כי "יש למקם את עונשו של נאשם 4 קרוב לרף התחתון של המתחם, אבל לא ברף התחתון ממש".

בדיון שהתקיים לאחר מכן (להלן: "**הדיון הנוסף בעניינו של נאשם 4**"), לנוכח תוכן עדכון שהתקבל משירות המבחן בהתאם להחלטת בית המשפט, טענה ב"כ המאשימה כי **יש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם, ושגם אם בית המשפט יחליט לחרוג מהמתחם בשל שיקולי שיקום - שיקום אינו חזות הכל ולא ניתן להימנע מהשתת מאסר מאחורי סורג וברית**.

בדיון הנוסף בעניינו של נאשם 4, ציינו באי כוח הצדדים כי יתכן שלנוכח נתון אישי הקשור לנאשם, שנודע להם סמוך לדיון, הם יבקשו לקיים דיון תזכורת בעניינו ולהשלים את טיעוניהם; ואכן, בהמשך התקיים דיון שבמהלכו הוגש בהסכמת המאשימה מסמך אישי-רפואי, אשר בהסכמת הצדדים לא אפרט את תוכנו ואשר הופקד בידיו של הסניגור (נ/10). ב"כ המאשימה עדכנה את עתירתה ועתרה כי **עונשו של הנאשם צריך להיות ברף התחתון של המתחם שייקבע**, בין היתר לנוכח תוכן המסמך. נטען כי הדברים שהובאו ב-נ/10 הם מאוד כלליים ולכן המשקל שלהם מצומצם, ו"לאור הוראות החוק שמדברות על חריגה מהמתחם רק משיקולי שיקום, אין בכך כדי להצדיק חריגה מן המתחם. במידה ובית המשפט בכל זאת יסבור שיש בכך כדי להצדיק חריגה מהמתחם, הרי שאין בכך כדי להצדיק חריגה במידה המבוקשת על ידי חברי, של עבודות שירות, אף בהצטרף להמלצת שירות המבחן ויתר הטיעונים שהועלו בדיונים הקודמים".

31. **בעניינו של נאשם 5** ציינה ב"כ המאשימה כי הוא הורשע בסיוע לגידול סם במסגרת האישום השלישי (בגין המעבדה הקטנה), בכך שנטל חלק בגידול הסם.

לטענת ב"כ המאשימה, **מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 5** (סיוע לגידול קנבוס במעבדה הקטנה) נע בין **9-18 חודשי מאסר בפועל**, לצד מאסר מותנה וקנס.

ביחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה צוין כי הנאשם הודה, לקח אחריות וחסך זמן שיפוטי. עם זאת, הוטעם כי בפני שירות המבחן הודה הנאשם בכך שהשכיר את המקום לגורמים שמהם לוה כספים "בשוק האפור" ולא הודה בכך שנטל חלק בגידול הסם ובתחזוקה של המעבדה. עוד צוין עברו הפלילי הנקי של הנאשם והעובדה כי נטל חלק בטיפול פרטי.

ב"כ המאשימה טענה בהרחבה לגבי המורכבות בעניינו של נאשם 5 אשר משתקפת בתסקיר שירות המבחן; אף שהנאשם שולל התמכרות לסמים, שירות המבחן התרשם שהבעייתיות בקשר לשימוש בסמים עמוקה יותר מכפי שהוא מציג ובמספר בדיקות שמסר נמצאו שרידי קנבוס; בסופו של דבר הסכים הנאשם לקבל טיפול בתחום הסמים, אך שירות המבחן סבור כי ההסכמה נובעת בעיקר ממוטיבציה חיצונית, דהיינו מהחשש מההליך המשפטי, ולא מתוך רצון אמיתי לעבור הליך טיפולי.

לנוכח כל האמור לעיל טענה ב"כ המאשימה **שהעונש הראוי לנאשם הוא "בחלקו התחתון של המתחם. אנו אפילו מוכנים בעניינו להסכים לעונש של 9 חודשי עבודות שירות**. הוא אמנם נמצא כשיר לעבודות שירות אך הדבר בעייתי מבחינתנו לאור השימוש שלו בסם".

ב"כ המאשימה אישרה "שנאשם 5 שיתף פעולה בחקירה ומסר דברים גם ביחס לנאשמים אחרים" והוסיפה כי "רק חשוב לי לציין שזו לא הראיה היחידה נגדם וצריך לקחת את זה בפרופורציות. זה לא שבלעדיו לא היה כתב אישום נגד אחרים... אבל ללא ספק הוא שיתף פעולה ומסר מידע מפליל. בהתחשב גם בהודאה ובהכל, הנאשם 5 צריך להיות בתחתית המתחם שלו טענו".

32. **בעניינו של נאשם 6** ציינה ב"כ המאשימה כי הוא הורשע בסיוע לגידול סם במסגרת האישום השני (בגין המעבדה הבינונית) בכך שבמספר הזדמנויות נטל חלק בגידול הסם.

לטענת ב"כ המאשימה, מתחם העונש ההולם אמור להיות מחצית המתחם של המבצע העיקרי, ובנסיבות התיק דנן, **מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 6** בגין האישום השני (סיוע לגידול קנבוס במעבדה הבינונית) הוא בין **9 ל-24 חודשים**, לצד מאסר מותנה וקנס.

ביחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ציינה ב"כ המאשימה כי נאשם 6 הוא כבן 21, כי הוא נעדר עבר פלילי וכי הוא הודה, נטל אחריות וחסך זמן שיפוטי. עוד צוין כי הנאשם פעל מתוך תחושת מחויבות לאחיו המבוגר ממנו ב-18 שנים (נאשם 1). מנגד צוין שבפני שירות המבחן צמצם הנאשם את חלקו בביצוע העבירות וקיבל אחריות באופן חלקי בלבד.

שירות המבחן התרשם שלמרות ניקיונו מסמים מאז מעצרו, כעולה מהבדיקות שמסר, הנאשם משתמש בסמים באופן בעייתי וזקוק לטיפול בתחום הרגשי ובתחום ההתמכרויות. הנאשם שלל צורך טיפולי ולא הסכים להשתלב בטיפול המוצע.

ב"כ המאשימה הדגישה כי הנאשם לא חתם על ויתור על סודיות רפואית, כפי שהתבקש על ידי שירות המבחן, וכי

בתקופת הדחייה שירות המבחן התרשם שהוא אינו בשל להשתלב בהליכי טיפול ולכן נמנע מהמלצה בעניינו.

לעמדת המאשימה, "עונשו צריך להיות בסמוך לרף התחתון של המתחם. אנחנו מסכימים אפילו לעונש של 9 חודשים ברף התחתון, עבודות שירות".

33. **בעניינו של נאשם 7** ציינה ב"כ המאשימה כי במסגרת האישום השלישי (בגין המעבדה הקטנה) הוא הורשע בסיוע לגידול סם, שהתבטא בכך שבמספר הזדמנויות הוא ייעץ לנאשמים 2-3 ביחס לגידול הסם ולשווי והוא לא שהה במעבדה.

לנוכח אופי הסיוע שנתן הנאשם, לעמדת המאשימה **מתחם העונש ההולם בגין האישום השלישי** (סיוע לגידול קנבוס במעבדה השלישית) צריך להיות נמוך מהמתחם ה"רגיל" של מסייע ולעמוד על **5-12 חודשים**, לצד מאסר מותנה וקנס.

ב"כ המאשימה הזכירה כי הנאשם הודה, לקח אחריות וחסך זמן שיפוטי. מנגד, צוין כי שירות המבחן התרשם מקשיים בתפקוד הנאשם ומכך שהוא בעל דפוסי חשיבה של מציאת פתרונות מהירים בעיקר במצבי מצוקה. כמו כן, שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצוי בהידרדרות בשנים האחרונות בשל קשריו עם גורמים שוליים.

הוטעם כי שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם וכי על פי שירות המבחן, הנכונות שלו בשלב מסוים להשתלב בטיפול נבעה ממוטיבציה חיצונית ומההליך המשפטי.

לעמדת המאשימה, יש למקם את עונשו של הנאשם **"בסמוך לרף התחתון שלו ומוכנים שירצה את העונש בעבודות שירות"**.

ב"כ המאשימה הדגישה כי היא מודעת לפרק הזמן שבו שהה הנאשם במעצר ולכך שלאחר מכן הוא היה נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני; ועם זאת - לעמדת המאשימה, לא ניתן להסתפק בכך כעונש ההולם את חומרת העבירה. ב"כ המאשימה הוסיפה כי: "אם בית המשפט כן ימצא להטיל עליו מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות, אבקש שיתירו את התנאים הנוקשים של עבודות השירות. אני מבקשת זאת כיוון שמדובר במי שלא התייצב בהתחלה אצל הממונה, ורק בשלב מאוחר יותר, לאור דחיית מועד הטיעונים לעונש, הוא בסופו של דבר התייצב".

34. **באשר לרכיב הקנס**, טענה ב"כ המאשימה כי העבירות בוצעו על ידי הנאשמים לצורך השגת רווח כלכלי קל, וכי קיימת חשיבות רבה בהטלת קנס כספי, שיהפוך את המעשים ללא כדאיים מבחינה כלכלית.

ב"כ המאשימה עתרה אפוא להטיל על הנאשמים קנסות משמעותיים - כלשונה, "לא אלפים בודדים אלא הרבה מעבר לכך" - וציינה כי גובה הקנס מושפע, בין היתר, מגניבת החשמל בהיקף של עשרות אלפי שקלים.

לסיום ציינה ב"כ המאשימה כי לקשיים כלכליים צריך להינתן משקל מצומצם כשמדובר בעבירות שנועדו להשגת רווח כלכלי קל.

עיקרי טיעוני ההגנה

35. **מנגד, באי-כוח הנאשמים עמדו על השיקולים התומכים בהקלה בעונשם.**

36. **ב"כ נאשם 1** (אשר מייצג גם את נאשם 6) הפנה בפתח דבריו להמלצת שירות המבחן להשית על הנאשם עונש שירוצה בעבודות שירות.

מפאת צנעת הפרט ביקש ב"כ הנאשם לא לפרט את הרקע שממנו מגיע הנאשם, אך ציין כי הנאשם מגיע ממקום של מצוקה והוסיף כי הנאשם נוטל אחריות, מפנים את חומרת מעשיו, מביע חרטה ומעוניין לחזור לחיים נורמטיביים. הודגש כי הנאשם אינו בעל מאפיינים עברייניים מושרשים וכי הוא היה מעוניין להשתלב בטיפול, אולם הדבר נבצר ממנו לנוכח בעיות רפואיות הכוללות ניתוח ואשפוזים חוזרים. בעניין זה הפנה ב"כ הנאשם למסמכים הרפואיים **נ/1**. עוד צוין כי הנאשם הוא אב לילד בן 13 ודואג לכל מחסורו.

באשר לעברו הפלילי של הנאשם הוטעם כי אין מדובר בעבריו רציביסט, כי העבירה של תקיפה בוצעה על רקע של הליך גירושין וכי מאז ביצוע העבירה האחרונה חלף עשור עד לביצוע העבירות נשוא התיק דנן.

הסניגור טען כי מתחמי העונש ההולם שלהם עתרה ב"כ המאשימה הם גבוהים ביותר והפנה לפסיקה שתובא להלן בפרק הדיון.

נטען כי **הרף התחתון של מתחם העונש ההולם בגין האישום השני** (גידול קנבוס במעבדה הבינונית) עומד על **עונש שירות בעבודות שירות**; וכי **הרף התחתון של המתחם בגין האישום השלישי** (סיוע לגידול קנבוס במעבדה הקטנה) עומד על **מאסר מותנה**.

ב"כ הנאשם טען שיש למקם את עונשו של הנאשם **בתחתית המתחם**.

ביחס לגניבת החשמל צוין שכיום מתנהלת תביעה על סך 150,000 ₪ נגד הנאשם.

נאשם 1 מסר בדבריו בפני בית המשפט כי: "אני יודע שעשיתי עבירה, אני לוקח עליה אחריות מלאה. אני סומך על חוכמתו של כבודו ועל הבנתו, שיבין את המצב שלי. אני רוצה לצאת לחיים חדשים ולהתחלה חדשה. אני מצטער על מה שעשיתי ועל מה שעברתי ואני עובר כיום".

37. ב"כ נאשם 2 ציין כי הנאשם שהה במעצר מאחורי סורג ובריה מיום 13.12.19 עד יום 12.3.20, ולאחר מכן היה נתון במעצר בפיקוח אלקטרוני עד להסרתו ביום 19.7.20, וכי התנאים המגבילים הוסרו רק ביום 8.4.21.

ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה שתידון להלן בפרק הדיון, וטען כי **מתחם העונש ההולם בגין האישום הראשון** (סיוע לגידול קנבוס במעבדה הגדולה) נע **בין 6 חודשי עבודות שירות ובין 12 חודשים**; ו**המתחם בגין האישום השלישי** (סיוע לגידול קנבוס במעבדה הקטנה) נע **בין "של"צ או חודש-חודשיים עבודות שירות ועד 6 חודשי עבודות שירות**.

עם זאת, הסניגור הוסיף כי **"אני כמובן אבקש לאמץ את המלצות שירות המבחן במלואן, דהיינו צו מבחן ושל"צ"**.

לטענת ב"כ הנאשם, קיים קושי להסביר את הפער בין עתירת המאשימה בעניינה של נאשמת 3 (מוכנות להסתפק ב-9 חודשי עבודות שירות) ובין העתירה ביחס לנאשם 2 (25 חודשי מאסר בפועל), כאשר חלקם בכתב האישום זהה ואין כל הבדל המצדיק לאבחן בין השניים ולהטיל על נאשם 2 עונש גבוה פי שלושה. אף שב"כ המאשימה טענה כי הסיבה לפער נעוצה בתוכן התסקירים, טען הסניגור כי הנאשם משתף פעולה עם שירות המבחן ומעוניין בטיפול, חרף מצבו הרפואי הקשה, וכי אי-השתלבותו בהליך הטיפול אינה רובצת לפתחו של הנאשם אלא קשורה במשבר נגיף הקורונה ובמצבו הרפואי הקשה. עוד צוין כי הנאשם מטופל בקנביס רפואי.

לסיום נטען כי **"בנסיבות אלו אני סבור שענישה צופה פני עתיד בדמות צו מבחן שירחף מעל ראשו כחרב**

לו חלילה ימעד, בשילוב ענישה קונקרטית של של"צ בהיקף נרחב, בשילוב כל ענישה נלווית שבימ"ש ימצא לנכון להטיל, ייתן מענה בתיק הזה."

נאשם 2 מסר בדבריו בפני בית המשפט, בין היתר, כי: "... אני לוקח אחריות מלאה על כל המעשים ועל כל הצרות האלה כביכול שגרמתי... אני רוצה להקריא לאדוני מכתב שכתבתי לשירות המבחן... בגלל שהייתי אמור להתחיל את ההקרנות הם החליטו לא לקבל אותי לטיפול הקבוצתי... הרופא המטפל אומר שאני כן אוכל לעמוד בזה ושאיני מרגיש שהן סוגרות לי דלת. בעקבות המכתב הזה הם החליטו להפנות... לטיפול פרטני שזה בחודש האחרון, בעקבות הזעקות הנוראיות שלי... אני מזכיר את התקופה שאני 3 חודשים הייתי עצור, כל הטיפולים הרפואיים של כל התקופה המאוד מאוד קשה שאני עובר מבחינה רפואית... אני אבא ל-7 ילדים, אני המפרנס היחידי בבית, אני כמעט שנה לא הייתי בבית... סך הכל לפני חודש הורידו לי את התנאים המגבילים... המצב הכלכלי בבית מאוד מאוד קשה, אנחנו מקבלים סיוע ממשד השיכון להחזקת הדירה, אשתי מרוויחה משכורת זעומה, אנחנו מקבלים גם הבטחת הכנסה מביטוח לאומי, הילדים מאוד מאוד זקוקים לי בבית, הם מאוד אוהבים אותי, עברנו תקופה מאוד קשה, זה לא מה שחינכתי אותם בבית ואני מאוד מאוד מצטער על כל מה שקרה, ואני מבקש מבית-המשפט סליחה".

38. כאן המקום להוסיף כי יום למחרת הגשת הודעת המאשימה על עדכון עתירתה ביחס לנאשם 2, הגישה ב"כ **נאשם 2 ביום 7.7.21 "הודעה על הגשת מסמכים ובקשה לפטור את המבקש (בלבד) מהתייצבות לדין"**. בין היתר, ציינה הסניגורית כי היא מודה לב"כ המאשימה על הגינותה וכן כי **"אף כיום בנו של המבקש מורדם ומונשם והמבקש שוהה לצד מיטת חוליו במשך כ-24 שעות ביממה"**. **לבקשה צורפו המסמכים הרפואיים הבאים**: מסמך ביניים של "סיכום המחלה" בעניין בנו של נאשם 2, המעודכן ליום 23.6.21, שנערך על ידי הרופאים במחלקת טיפול נמרץ נוירוכירורגי בבית החולים "הדסה עין כרם", המפרט את המצב הרפואי הקשה שבו מצוי בנו של הנאשם; וכן מסמך שכותרתו "הנידון: צורך בליווי מטופל בבית החולים", שערכה העובדת הסוציאלית של המחלקה שבה מטופל בנו של הנאשם, מיום 23.6.21, שבו נרשם כי: "... מאז התאונה עוזי [נאשם 2 - מ.ל.] מלווה באופן צמוד את בנו לאורך האשפוז. אני נפגשת עם עוזי מדי יום והוא מספר לי כי לא יוצא כלל מבית החולים. לדברי הצוות, עוזי אכן ישן בחדר של בנו מדי לילה. מאחר ומדובר בפגיעת ראש, אין אנו יכולים לצפות את זמן הטיפול והשיקום לו יזדקק בנו, אך ניתן להעריך כי מדובר בפרק זמן ממושך. מאחר ולעוזי 6 ילדים נוספים, רובם קטינים, אישתו של עוזי נאלצת להישאר עמם בבית ולדאוג לצרכיהם, ולכן עוזי אינו יכול לעזוב את בנו כלל".

39. **ב"כ נאשמת 3** הדגיש כי הנאשמת בת 44, אם יחידנית לחמישה ילדים, אשר עברה בחייה מסכת תלאות שהובילו אותה לנקודת שפל בתיק דנן. ב"כ הנאשמת חזר על האמור בתסקיר ביחס למערכת הזוגית האלימה שממנה סבלה הנאשמת ולתוצאותיה והדגיש כי הנאשמת נזקקה ל-16 ניתוחי ראש ושתל קבוע המנקז לה את נוזלי המוח על מנת שתוכל לתפקד.

ב"כ הנאשמת הדגיש גם כי הנאשמת אינה מקבלת תשלום מזונות כלל וכי היא מפרנסת יחידה. הוא הפנה למסמך מהמוסד לביטוח לאומי שהוגש בעניינה וציין כי הנאשמת עובדת לפרקים, בהתאם למצבה, כאשר האבות אינם בקשר ולא נמצאים בתמונה, במישור הנפשי או הכלכלי.

ב"כ הנאשמת הוסיף כי מצבה הכלכלי והרפואי של הנאשמת משפיע גם על מצבה הרגשי והנפשי, כי היא נתונה למצבי רוח ולחרדות וכי הסתבכה בתיק דן לנוכח מערכת יחסים זוגית.

עוד צוין כי מדובר בנאשמת נורמטיבית, ללא עבר פלילי, ושמספחתה של הנאשמת נורמטיבית גם היא ותומכת בה, אף שהנאשמת לא תמיד מקבלת את העזרה המושטת לה מצד משפחתה.

לטענת בא כוחה של הנאשמת, הסיוע לגידול הסם התבטא ב"דברים שהם די טכניים" ואין לנאשמת יכולת לעשות מעבר לכך.

עוד צוין כי הנאשמת שהתה בכלא "נווה תרצה" במשך כחודשיים (מיום 13.12.19 ועד ליום 6.2.20) ולאחר מכן היתה במעצר בפיקוח אלקטרוני עד ליום 21.7.20. לאחר מכן ההגעה לשירות המבחן העניקה לה כוחות ותמיכה נפשית. ב"כ הנאשמת חזר על האמור בתסקיר - ביחס לרצונה של הנאשמת להשתלב בטיפול, לניקיון שלה מסמים, להגעה הרציפה של הנאשמת לטיפול, ולרצונה של הנאשמת לשקם את חייה.

הסניגור הטעים כי אין בעייתיות בביצוע של"צ על ידי הנאשמת, אלא רק בריצוי עבודות שירות. הודגש כי ב"כ המאשימה הסכימה שבעניינה של הנאשמת נדרשת חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם, הגם שאין הסכמה להסתפק ב-של"צ.

הסניגור טען כי במהלך הריאיון אצל הממונה על עבודות השירות, כאשר לנאשמת הוברר היקף השעות שהיא נדרשת להקדיש לריצוי עבודות השירות, היא נכנסה לחרדות וללחץ מכך שהבית יישאר ללא מפרנס והבינה שהיא לא תוכל לעמוד אף בשש שעות ביום, כיוון שעליה לפרנס את ילדיה.

לנוכח כל האמור לעיל, עתר ב"כ הנאשמת לאמץ את המלצות שירות המבחן ולהטיל על הנאשמת של"צ וצו מבחן למשך שנה.

ב"כ הנאשמת הפנה לפסיקה שתוגש על ידי ב"כ נאשם 7 ביחס להטלת של"צ.

נאשמת 3 מסרה בדבריה בפני בית המשפט כי "אני מביעה חרטה".

40. **ב"כ נאשם 4** טען כי אין בנמצא פסיקה שבכוחה לבסס את המתחם שלו עתרה ב"כ המאשימה, וכי גם הטענה בדבר חשש משריפה אינה נתמכת בפסיקה ולפיכך יש להתעלם מהטיעון.

ב"כ הנאשם טען כי העונש של נאשם 4 צריך להיות תואם לעונש שייגזר על נאשמים 2 ו-3, שהם שותפיו (המסייעים). עוד נטען כי בכתב האישום המתוקן מצוין שהעבירה בוצעה יחד עם "אחרים", כיוון שהנאשם לא השקיע ולא גידל את הסם לבדו, אף שרק הוא נותן את הדין, לאחר שהמאשימה "לא הגיעה" לאותם אחרים.

ב"כ הנאשם עתר לקביעת מתחם עונש הולם שנע בין 12-24 חודשי מאסר בפועל ולהשתת תשעה חודש מאסר בעבודות שירות, תוך חריגה מהמתחם לקולה בהתאם להמלצת שירות המבחן.

ב"כ הנאשם הדגיש כי הנאשם הגיע להסדר מהיר עם המאשימה וכי הוא לא הסתבך בעניין פלילי נוסף. עוד צוין כי במהלך מעצרו של הנאשם בתיק דנן נולדה בתו הקטנה והוא לא זכה להיות נוכח בחדר הלידה עם אשתו, אשר כעת נמצאת בהריון נוסף, וכן כי הנאשם היה נתון במעצר בין התאריכים 13.12.19-12.3.20.

נטען כי כעת הנאשם לוקח אחריות על האירוע בתיק דנן ועל כל התנהלותו במהלך העשור האחרון. עוד נטען כי לראשונה הנאשם מושיט יד לעזרה וכי משפחתו מחבקת אותו ותומכת בו.

כמו כן, הוטעם שאף שהנאשם קיבל מרשם לצריכת קנבוס באופן חוקי - "הוא לא עושה את זה כי הוא נרתם להליך טיפולי שבמסגרתו התנאי הראשון הוא ייהרג ובל יעבור, לא לעשות שימוש בסמים".

עוד נטען שאומנם הנאשם "תרם את תרומתו" להשתלבות האיטית בטיפול במסגרת שירות המבחן, אך גם משבר נגיף הקורונה השפיע לרעה על האפשרות להשתלב בטיפול, ושחרף הקשיים, לעמדת שירות המבחן קיים

פוטנציאל שיקומי. במיוחד הפנה הסניגור לתוכן התסקיר האחרון בעניינו של הנאשם ולכך שהנאשם נעזר בגורמי הטיפול ומצוי בעיצומו של הליך טיפולי; ולפיכך, לעמדת ההגנה, קיים צפי ממשי לשיקום.

בדיון הנוסף שהתקיים בעניינו של נאשם 4 ביקש הסניגור, בין היתר בגין האמור במסמך **נ/10**, "לחרוג מכל מתחם שייקבע לקולה, לאור שני הנתונים, דהיינו, הליך השיקום שהנאשם עובר בשירות המבחן ביחידה להתמכרויות, ואני מצרף לכך את הטיעון בדבר המסמך שהוגש היום, שהוא הנדבך השני לבקשה שלי".

נאשם 4 מסר בדבריו בפני בית המשפט כי "קודם כל אני באמת מצטער על המעשה הזה שעשיתי, אבל במשך עשר השנים האחרונות לקחתי על עצמי דברים לא נכונים. כל דבר שלקחתי זה היה כיוון לא נכון, בלי התייעצות, בלי שיתוף פעולה עם המשפחה ועם אשתי, הייתי סגור עם עצמי, לא שיתפתי אף אחד, וזה נהיה לי הרגל. גם במעצר האחרון שלי לא התייעצתי, לא דיברתי, לא שיתפתי אף אחד. עכשיו בקבוצה הטיפולית שאני נמצא החלטתי לשתף את המשפחה. הם סגרו לי את החובות, הם נותנים לי את כל הכלים כדי לעבור את התקופה הזאת. הייתה לי תקופה קשה גם במאסר וגם במעצר בית. העונש שאני קיבלתי זה שלא הייתי עם אשתי בלידה, והיא צריכה ללדת עוד הפעם. אני מבקש מבית המשפט להתחשב בי ולתת לי להמשיך בטיפול, זו הדרך הנכונה לחיים נורמטיביים".

ב"כ נאשם 5 ציין בפתח טיעונו כי הנאשם שיתף פעולה באופן מלא בחקירה המשטרתית ומסר דברים גם ביחס לנאשמים האחרים.

כמו כן, ב"כ הנאשם הפנה להסכמות שהושגו עם המאשימה, כפי שבאו לידי ביטוי בעמ' 10 לפרוטוקול הדיון מיום 9.6.20 ושעל פיהן ציינה ב"כ המאשימה כי "חברי במסגרת הטיעונים לעונש יטען כי הנאשם 5 לא היה אמור להרוויח כסף מהמעבדה, ולא מימן את המעבדה ואנו לא נחלוק על כך. מעבר לכך שהיה אמור לקבל 30,000 ש"ח כהלואה, שהחזר שלה מוצא ביטוי במתן אפשרות להקים את המעבדה בשטחו, לא היה אמור לקבל דבר. לא נחלוק על כך כי ההלוואה לא התקבלה...".

ב"כ הנאשם ציין כי הנאשם נעדר עבר פלילי וטען כי מדובר באירוע חריג לאורחות חייו וכי הוא אינו מכיר את הנאשמים האחרים. ב"כ הנאשם הפנה לתוכן תסקירי שירות המבחן וציין כי הנאשם ביצע את העבירות תוך הפעלת שיקול דעת מוטעה כאשר נקלע לקשיים כלכליים.

הודגש שעקב משבר נגיף הקורונה לא ניתן היה לשלב את הנאשם בטיפול במסגרת שירות המבחן והנאשם פנה לקבלת טיפול באופן פרטי. נטען כי הנאשם הוא בעל אורח חיים יציב, אשר השקיע כל חייו בתפקוד התעסוקתי וכי הוא פנה ליחידה להתמכרויות עקב שימוש במריחואנה אך הטיפול התעכב עקב משבר נגיף הקורונה.

כמו כן, הודגש שהנאשם הודה וחסך זמן שיפוטי ושהוא שהה במעצר טראומטי ב"מגרש הרוסים", יחד עם אוכלוסייה עבריינית, בין התאריכים 13.12.19-13.2.20 ולאחר מכן שהה במעצר בית עד ליום 6.7.20.

לטענת ב"כ הנאשם, **הרף התחתון של מתחם העונש ההולם** במקרה דנן עומד על **מספר חודשים בודד לריצוי בעבודות שירות; הסניגור עתר לחרוג מהמתחם בשל שיקולי שיקום ולהסתפק בימי מעצרו של הנאשם; ולחלופין ביקש להשית מספר חודשים בודד של עבודות שירות**, לנוכח מצבו הכלכלי של הנאשם והעובדה כי במהלך ריצוי עבודות שירות לא יתאפשר לו לפרנס את משפחתו.

עוד ביקש ב"כ הנאשם להימנע מהטלת קנס על הנאשם, בין היתר בשל מצבו הכלכלי ולנוכח העובדה שהוא לא הפיק תועלת כלכלית מהעבירות ונאלץ לשאת בתשלומי החשמל, לרבות קנס שהטילה עליו חברת החשמל. בעניין זה הוגש מסמך המלמד כי הנאשם שילם 43,000 ₪ לחברת החשמל.

ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה שתידון להלן בפרק הדיון.

ביחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה הודגשה הפגיעה בנאשם ובמשפחתו, באשר הנאשם מצוי בהליך גירושין, בין היתר לנוכח העבירה שביצע בתיק דנן; והודגשו גם שיתוף הפעולה של הנאשם עם הרשויות, נסיבות חייו ועברו הנקי.

נאשם 5 מסר בדבריו בפני בית המשפט כי: "אני מבין את חומרת העבירה, אני מביע חרטה כנה בפניך וחרטה עמוקה בפני המשפחה על המעשה החמור שעשיתי. מעולם לא עברתי עבירה פלילית כלשהי והתקופה שהייתי בבית הסוהר מרוחק מהילדים, לא התאפשר לי לפרנס את המשפחה באותם חודשים שהייתי במעצר, זה היה עונש קשה, מרתיע ומלמד להמשך חיי. ניצלתי את הזמן הזה לטיפול במסגרות פרטיות בתמיכה של האחים שלי מאחר ומסגרות שירות המבחן לא פעלו בשל הקורונה, היום אני בונה את חיי מחדש תוך ניתוק כל קשר מקולקל מהעבר. בנוסף לזה, קיבלתי משמורת משותפת על בתי בת ה-13 במסגרת הליך גירושין שאני מצוי בו. על כל זאת הוטל עליי קנס של 43,000 ₪ לחברת החשמל ששילמתי, ביצע עבודות שירות יגרום לפיטורי מהעבודה ולבטל את האפשרות שלי מלהתפרנס ולחיות את החיים, אני עובד בחברה שמייצרת מזון לגני ילדים והעבודה היא בשעות הבוקר. עקב הדברים האלה אבקש מכבודו להתחשב בי על מנת שאוכל להחזיר את חיי למסלולם ולגדל את ילדיי".

41. **ב"כ נאשם 6** ביקש מבית המשפט להתעלם מתסקיר שירות המבחן והטעים כי הנאשם הודה בפני שירות המבחן שהוא מעשן קנבוס באופן ספורדי ותגובתה של קצינת המבחן היתה שהוא צריך להיכנס לטיפול ביחידה להתמכרויות. הסיגור הדגיש כי הנאשם הוא בחור צעיר, ללא עבר פלילי, אשר מסר בדיקות שכולן נמצאו נקיות מסמים, וטען כי ניתן היה לשלב את הנאשם במסגרות טיפוליות אחרות של שירות המבחן, שאינן כוללות גמילה ארבעה ימים בשבוע בחברת נרקומנים.

ב"כ הנאשם ביקש שייקבע כי **הרף התחתון במתחם העונש ההולם** עומד על **מאסר מותנה** ועתר **להסתפק** בעניינו של הנאשם במאסר מותנה, ולחלופין - **לקצר את תקופת עבודות השירות באופן משמעותי**.

נאשם 6 מסר בדבריו בפני בית המשפט כי "אני מצטער מאוד שגרמתי לעצמי להגיע למצב הזה. מעולם לא התעסקתי בעולם הזה ואני לוקח אחריות מלאה. עברתי תקופה קשה אם במעצר עצמו ואם במעצר הבית. התקדמתי מאז. הפסקתי לעשן. אני עובד בשתי עבודות, אני מוסר בדיקות שתן, אני עוזר לכלכלת הבית וגם התחלתי טיפול שאני משלם עליו ממיטב כספי. אני רוצה להתקדם ומקווה שתעזור לי בכך".

42. **ב"כ נאשם 7** טענה כי נסיבות ביצוע העבירה אינן חמורות, באשר הנאשם סייע לגידול סם במעבדה השלישית (הקטנה) רק בכך שייעץ במספר הזדמנויות לנאשמים 2 ו-3, והדגישה כי אף המאשימה ציינה בטיעוניה כי המתחם בעניינו צריך להיות נמוך ביחס למתחם "רגיל".

לטענת הסניגורית, המתחם שלו עתרה ב"כ המאשימה אינו פרופורציונלי, ביחס לנאשמים האחרים וגם ביחס לנסיבות ביצוע העבירה. עוד נטען כי השתתף עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות אינו הולם את המקרה דנן ומדובר בעונש חמור מדי.

ב"כ הנאשם הדגישה את הודאתו ואת החיסכון בזמן שיפוטי, כמו גם את התקופות שבהם שהה במעצר כדלהלן: מעצר מאחורי סורג ובריח במשך חודשיים ושבע (מיום 16.1.20 ועד ליום 22.3.20), מעצר בפיקוח אלקטרוני במשך כשלושה חודשים נוספים (מיום 22.3.20 עד 25.6.20), ומעצר בית עד למתן הקלות ביום 16.7.20 ולביטול המגבלות ביום 28.10.20.

הסניגורית עתרה להסתפק בתקופת מעצרו של הנאשם וטענה כי בנסיבות המקרה דנן אף חודשיים בכליאה מהווים עונש שאינו הולם, כי אם עונש חמור יתר על המידה, ולכן ניתן להסתפק במאסר מותנה.

ב"כ הנאשם הפנתה לפסקה 10 ב-בש"פ 8640/20 אבו קרינאת נ' מדינת ישראל (23.12.2020).

הסניגורית הוסיפה כי הנאשם הוא אדם מבוגר המפרנס ארבעה ילדים, וכי הוא מעוניין להניח את הפרשה מאחוריו. הנאשם הודה ונטל אחריות מהרגע הראשון. לטענת הסניגורית, לפני 30 שנים הוא ריצה מאסר בפועל שעליו סיפר מיוזמתו, אך לא נשאב לעולם העברייני והצליח "לאסוף את עצמו".

ב"כ הנאשם עתרה, אפוא, להסתפק במאסר מותנה, תוך התחשבות בכך שהנאשם היה עצור במשך למעלה מחודשיים; לחלופין, "אם ביהמ"ש יחליט להטיל עליו מאסר בעבודות שירות, אבקש שתנוכה תקופת המעצר".

לטענת הסניגורית, הפסיקה שהוגשה על ידי המאשימה אינה רלוונטית בעניינו של נאשם 7, וזאת כיוון שהעבירה שבה הורשע הנאשם נדונה בדרך כלל בבתי משפט השלום והתיקים מסתיימים בהרשעה בעבירה פחותה של מתן אמצעים לביצוע עבירה אחרת ובענישה מוסכמת שאינה כוללת רכיב של מאסר בפועל.

ב"כ הנאשם הפנתה לפסיקה שתידון להלן בפרק הדיון ושבחה הושתו עונשי של"צ בגין עבירה של גידול סם, וביקשה (מקל וחומר) להסתפק בעונש זה בגין העבירה של סיוע לגידול סם שבה הורשע הנאשם.

ב"כ הנאשם התייחסה גם למצבו הכלכלי העגום של הנאשם, לכך שהוא מצוי בהליכי פשיטת רגל ולכך שהוטל עליו צו תשלומים בסכום של 150 ₪.

נאשם 7 מסר בדבריו בפני בית המשפט כי: "אני מצטער על המעורבות שלי בעניין הזה. עברה עליי שנה מאוד קשה. אני מבקש שבית המשפט יתחשב ואני רוצה לשים את העניין הזה מאחורי ולהמשיך בחיי. יש לי 4 ילדים שאני צריך לפרנס ואני מבקש שבית המשפט יתחשב בעובדה שעברה עליי שנה ממש קשה".

תגובות באי כוח הנאשמים לעדכון עתירת המאשימה ביחס לנאשם 2

43. כאמור בפסקה 28 דלעיל, ביום 6.7.21 הודיעה ב"כ המאשימה על שינוי עמדתה העונשית ביחס לנאשם 2 ועל כך שהמאשימה סבורה כי יש לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם ולקבל את המלצת שירות המבחן, וזאת לנוכח המצב הרפואי הקשה שבו מצוי בנו של הנאשם בעקבות תאונת אופנוע מיום 12.6.21.

ביום 7.7.21 החלטתי להעביר את ההודעה של המאשימה לידיעת באי כוח כל הנאשמים, תוך שצוין בהחלטתי כי הם רשאים להגיב על תוכנה של הודעת המאשימה עד למחרת, ביום 8.7.21, לקראת הדיון הקבוע להשמעת גזר הדין ביום 11.7.21.

44. כמצוין בפסקה 38 לעיל, ביום 7.7.21 הוגשה מטעם ב"כ נאשם 2 "הודעה על הגשת מסמכים ובקשה לפטור את המבקש (בלבד) מהתייצבות לדיון". הבקשה התקבלה.

45. ביום 8.7.21 הגישה ב"כ נאשם 7 הודעה "בשם כלל הנאשמים וב"כ בתיק", שלפיה: "עמדת הפרקליטות בעניינו של נאשם 2 מקובלת ואף מתבקשת. משכך, לא ייטען ע"י הנאשמים וב"כ כי הדבר מהווה תקדים וכי יש בו כדי להשפיע על עניינם של הנאשמים האחרים...".

דין והכרעה

כללי

46. בהתאם לסעיף 40ב לחוק העונשין, **העיקרון המנחה** בענישה הוא **עקרון ההלימה**, דהיינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

47. **מתחם העונש ההולם** - כידוע, מקום שמיוחסות לנאשם **עבירות אחדות**, יש לקבוע תחילה **האם** מדובר ב"**אירוע אחד**", כך שייקבע מתחם עונש הולם אחד לאירוע כולו, או שמא מדובר ב"**כמה אירועים**", כך שייקבע מתחם עונש הולם לכל אירוע בנפרד (סעיף 40ג לחוק).

לעניין הפרשנות של המונח "**אירוע**", ראו ע"פ 1605/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (27.8.2014), בפסקאות 15-18 לחוות דעתו של כב' השופט ס' ג'ובראן; וכן, בהרחבה, ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.2014) - בעניין "**מבחן הקשר ההדוק**", שנקטו כב' השופטת ד' ברק-ארז וכב' השופט ע' פוגלמן, לעומת "**המבחן הצורני-עובדתי**" ו"**המבחן המהותי-מוסרי**" שבהם נקט כב' השופט י' דנציגר. כמו כן, ראו והשוו: ע"פ 2519/14 **אבו קיעאן נ' מדינת ישראל** (29.12.2014); ע"פ 5643/14 **עיסא נ' מדינת ישראל** (23.6.2015), בפסקה 11 לפסק-דינו של כב' השופט צ' זילברטל; ע"פ 1082/14 **ג'יסאר נ' מדינת ישראל** (23.7.2015); וע"פ 1261/15 **מדינת ישראל נ' דלאל** (3.9.2015). **כמו כן, ראו בעיקר** ע"פ 5668/13 **מזרחי נ' מדינת ישראל** (17.3.2016) (להלן: "**עניין מזרחי**"), שבו נקבע כי לעיתים, כשמדובר במעשים דומים החוזרים על עצמם, השלובים ואחוזים זה בזה - למרות שמדובר באירועים שונים, מן הראוי לראות את המעשים כאירוע אחד ולקבוע מתחם עונש הולם אחד.

48. **בקביעת מתחם העונש ההולם**, בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק, על בית המשפט להתחשב בעיקרון המנחה, הוא כאמור **עקרון ההלימה**, ולשם כך יתחשב בית המשפט בפרמטרים הבאים: **הערך החברתי שנפגע** מביצוע העבירה **ומידת הפגיעה בו**, **נסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין, **ומדיניות הענישה הנהוגה** [ראו, למשל, ע"פ 2918/13 **דבס נ' מדינת ישראל**, בפסקה 6 (18.7.2013)]; ע"פ 8641/12 **סעד נ' מדינת ישראל**, בפסקאות 18-29 לחוות דעתו של כב' השופט נ' סולברג (5.8.2013); ע"פ 4741/13 **מדינת ישראל נ' נעאמנה**, בפסקה 13 (10.6.2014)].

49. **גזירת העונש המתאים** - בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק, בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות **נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40יא לחוק.

כמו כן, רשאי בית המשפט להתחשב בשיקולי **הרתעה אישית** (סעיף 40ו לחוק) ו**הרתעת הרבים** (סעיף 40ז לחוק), ו**בלבד** שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

50. **חריגה ממתחם העונש ההולם** - בהתאם לסעיפים 40ד-ה לחוק, ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם, בין אם לקולה, משיקולי שיקום, ובין אם לחומרה, משיקולים של הגנה על שלום הציבור.

51. כמו כן, **בפסיקה** הוכרה אפשרות נוספת **לחריגה ממתחם העונש ההולם**, במקרים מיוחדים וחריגים, **שלא משיקולי שיקום**, כי אם **משיקולי צדק**.

כפי שהובהר ב-ע"פ 5669/14 **לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל** (להלן: "**עניין לופוליאנסקי**"), במסגרת ע"פ

4559/14 מדינת ישראל נ' קלנר (29.12.2015):

"בשלבים שונים של ההליך הפלילי, לרבות בעניין גזירת העונש, ראה המחוקק להותיר לבית המשפט מתחם שיקול דעת רחב במטרה לאפשר לו להגיע לתוצאה צודקת והוגנת, כזו שתתאים לנסיבות המקרה שהובא לפניו. כך ראוי שנעשה, במקרים חריגים, גם לגבי חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם במצבים שאינם נופלים לחריג השיקום. להשקפתי, בסוג כזה של מקרים לא ניתן להלום מצב שלפיו ייכפה על בית המשפט לגזור עונש בלתי מידתי. עם זאת, יודגש ויודגש היטב: פתח זה שאנו פותחים כאן לטובת חריגה ממתחם העונש ההולם - פתח צר הוא" (בפסקאות 217-218 לפסק-דינו של כב' השופט ע' פוגלמן).

כן, בעיקר הכירה הפסיקה בהיותו של **מצב רפואי קשה במיוחד** שיקול המצדיק, במקרים מתאימים, **לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם, מטעמי צדק**:

ראו והשוו, בנוסף לעניין **לופוליאנסקי**, ע"פ 4506/15 בר נ' **מדינת ישראל** (11.12.2016), הן בפסק-דינו של כב' השופט ע' פוגלמן לגבי המערער 1, צבי בר, שבו התקבל הערעור על חומרת העונש של 5.5 שנות מאסר בפועל והעונש הועמד על 3 שנים, בין היתר בעקבות זיכוי ממקצת העבירות של קבלת שוחד והפרת אמונים שבהן הורשע בבית המשפט המחוזי, והן בפסק-דינו של כב' השופט נ' סולברג, לגבי המערער 2, שאול לגזיאל, שבו התקבל הערעור על חומרת העונש בן 33 חודשי מאסר בפועל אשר הושת עליו בגין הרשעתו בשתי עבירות של מתן שוחד, והעונש הועמד על 9 חודשי מאסר בפועל - תוך חריגה לקולה ממתחמי העונש ההולם בשל מצבם הרפואי הקשה של בר ושל לגזיאל ובשים לב לגילם המבוגר.

כן ראו ע"פ 8283/17 **עבאסי נ' מדינת ישראל** (10.6.2018), שבו התקבל הערעור על חומרת העונש בן 3.5 שנות מאסר בפועל שהושת על המערער בגין הרשעתו בעבירות של סחר והפצת סמים, תוך חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם שנקבע כנע בין 5 ל-8 שנות מאסר, והעונש הועמד על 21 חודשי מאסר בפועל, בשל הנסיבות החריגות ביותר שלהן נקלעו ילדי המערער בשים לב למחלתה הקשה של אשת המערער.

כמו כן, ראו ת"פ (מח' ת"א) 23061-07-15 **מדינת ישראל נ' עזרן ואח'** (13.10.2016) - גזר הדין בעניין נאשם 3, שניתן על ידי מותב זה, בפסקה 24; יצוין כי על גזר הדין האמור הוגש ערעור, אך הוא נדחה: ע"פ 8863/16 **בייהו נ' מדינת ישראל** (27.7.2017).

כן ראו והשוו: ת"פ (מח' ת"א) 55826-08-17 **מדינת ישראל נ' סעדון ואח'** (16.9.2018) - גזר הדין בעניין **נאשמת 2**, שאף הוא ניתן על ידי מותב זה, בעיקר בפסקה 21 - שעליו לא הוגש ערעור.

עוד ראו והשוו: ע"פ 3259/15 **ברק נ' מדינת ישראל** (30.3.2016); רע"פ 3182/16 **ליטן נ' מדינת ישראל** (23.5.2016); רע"פ 3337/18 **ביליק נ' מדינת ישראל** (15.5.2018); עפ"ג (ח') 61867-11-19 **מדינת ישראל נ' אבו עיסא** (4.12.2019), בדעת המיעוט של כב' השופטת ת' נאות פרי.

52. גם **בספרות** הובעה העמדה שלפיה **חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם** אפשרית לא רק משיקולי שיקום, כי אם גם **מטעמי צדק וכדי למנוע עיוות דין ועונש בלתי-מידתי**. ראו, למשל, והשוו: יובל ליבדרו "חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי צדק" **הסיניגור** 197, 4 (2013); אורן גזל-אייל "חריגה ממתחם העונש ההולם" **ספר דורית ביניש** 539 (קרן אזולאי, איתי בר-סימן-טוב, אהרן ברק ושחר ליפשיץ, עורכים, 2018).

53. כך גם הוצע בסעיף 2 להצעת חוק שהוגשה מטעם הממשלה - הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 128) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשע"ו-2016 (להלן: "הצעת החוק") - להוסיף בחוק סעיף (140א) שלפיו בית המשפט יהיה רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם "אם מצא כי מתקיימת נסיבה מיוחדת ויוצאת דופן שאינה קשורה בביצוע העבירה, מהנסיבות המפורטות להלן, המצדיקה חריגה ממתחם העונש ההולם כדי למנוע עיוות דין ...".

כמו כן, בסעיף 3 להצעת החוק, הוצע כי "בסעיף 40יב לחוק העיקרי, במקום '40ט ו-40יא', יבוא '40ט, 40יא ו-40יא1', המילה 'וכן' תימחק ובסופו יבוא: 'וכן נסיבות נוספות שהן נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן שאינן קשורות בביצוע העבירה המצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם כדי למנוע עיוות דין'; בדברי ההסבר הוטעם כי "מוצע לתקן את סעיף 40יב לחוק ולהבהיר כי גם רשימת הנסיבות המנויה בסעיף 40יא1 לחוק, בנוסחו המוצע בסעיף 2 להצעת החוק, אינה רשימה סגורה. פירוט הנסיבות בסעיף 40יא1 המוצע בא להבהיר מהן הנסיבות המיוחדות ויוצאות הדופן הטיפוסיות אשר עלולות לעורר חשש לעיוות דין. ככל שבית המשפט מתרשם כי לפניו נסיבות אחרות שאינן מנויות בסעיף, הדומות בטיבן לנסיבות המפורטות בו, הוא יהיה רשאי להתחשב בהן כדי לחרוג ממתחם העונש ההולם וכדי למנוע עיוות דין" (ההדגשות הוספו ואינן במקור).

מן הכלל אל הפרט

54. תחילה יצוין כי במקרה דנן כל אחד מהאישומים (המתייחס, כאמור, לכל אחת מהמעבדות) מהווה אירוע אחד, ויש לקבוע אפוא מתחם נפרד לכל אירוע.

עם זאת, מקום שהנאשמים הורשעו במספר עבירות במסגרת אישום אחד - והכוונה היא לעניינם של נאשמים 1 ו-4 הורשעו הן כמבצעים עיקריים של העבירה של גידול הסם והן בעבירות נלוות של החזקת חצרים ושל גניבת חשמל (להלן: "העבירות הנלוות") - ניתן לראות במעשיהם השונים אירוע מתמשך אחד, שבגינו ניתן לקבוע מתחם עונש הולם אחד; זאת, בהתאם להלכה שנקבעה בעניין מזרחי, שלפיה כאמור נקבע כי כשמדובר במעשים דומים השלובים ואחוזים זה בזה - למרות שמדובר באירועים שונים, מן הראוי לראות את המעשים כאירוע אחד.

55. במעשיהם פגעו הנאשמים, כפי שיפורט להלן לגבי כל נאשם בנפרד, פגיעה ממשית ומשמעותית במספר ערכים מוגנים וביניהם ההגנה על שלום הציבור ובריאותו, לנוכח הנזק ופוטנציאל הנזק הטמונים בגידול של סם מסוכן, לרבות הנזקים הישירים והעקיפים הנגרמים עקב שימוש בסם למשתמשי הסם, למעגל הקרוב להם ולחברה בכללותה.

56. בית המשפט העליון חזר והדגיש, לא אחת, את חומרת העבירה של גידול קנבוס ואת הצורך להשית בגינה ענישה מחמירה ומרתיעה, לנוכח התופעה המתפשטת של מעבדות לגידול סמים [ראו, למשל, ע"פ 2596/18 זנזורי נ' מדינת ישראל, בפסקה 7 (12.8.2018) (להלן: "עניין זנזורי")].

כך, ב-ע"פ 4387/20 מדינת ישראל נ' דרור, בפסקה 13 (8.2.2021) (להלן: "עניין דרור"), הוטעם כי:

"בית משפט זה עמד לא אחת על חומרתן של עבירות הסמים והדגיש כי יש צורך בהטלת ענישה ממשית אשר תרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצוען. זאת, בין היתר במטרה למגר את מעבדות הסמים הפועלות במדינה, המתפשטות כאש בשדה

קוצים. רמת ענישה זו, כפי שמשקפת במדיניות הענישה הנוהגת, אף יש בה כדי להביע מסר חד וברור כי ניסיונות להקמת מיזמים מן הסוג כבמקרה דנן, אינן בעלות תוחלת כלכלית".

עוד הודגש בפסיקה כי אף שרשויות האכיפה מציגות מדיניות אכיפה מקלה יותר לגבי שימוש בקנבוס - השימוש בקנבוס אסור ויש להמשיך להילחם בתופעות של גידול והפצה של סם זה:

"לטעמי זה אינו סם קל אלא סם פחות חמור. ממילא, אין זו המסגרת לבחון את מדיניות רשויות האכיפה. מתוך הנחה שהיא ראויה, הרי שהיא נועדה בעיקר למשתמשים בסם זה לשימוש עצמי, ולא בתדירות גבוהה... מדיניות החדשה זו לא נועדה לעודד הספקה או ייצור של סם, ואין בה לגורע מהתכלית החברתית של מלחמה נגד התופעות אלו. עולה כי מדיניות הענישה למשתמש העצמי בסם מסוג קנבוס פעם ראשונה לחוד, ומדיניות הענישה למפיץ, לסוחר ולמגדל, ולמסייע להם - לחוד" [ע"פ 5807/17 דרחי נ' מדינת ישראל, בפסקה 4 (18.6.2018) (להלן: "עניין דרחי"); וראו גם עניין זנזורי, בפסקה 8].

57. למעשה, במקרים רבים שבהם נקבע שיש מקום לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם, בתי המשפט לא הסתפקו בעונש שאיננו מאסר בפועל והדגישו את הצורך להחמיר בענישה ולהשית עונשי מאסר בפועל משמעותיים על מי שהורשע בעבירה של גידול סם.

כך, למשל, ב-ע"פ 2194/14 בן שמעון נ' מדינת ישראל (10.9.2014) (להלן: "עניין בן שמעון"), הוטעם כי:

"בענייננו נראה כי יש מקום ליתן לשיקול השיקומי משקל רב מזה שניתן לו על ידי בית המשפט קמא, אם כי מקובלת עלינו לחלוטין עמדתו לפיה אין להסתפק במקרה דנן בענישה שאינה כוללת מאסר בפועל... בית משפט זה חזר פעם אחר פעם על הצורך להחמיר בעונשם של מי שעברו עבירות סמים ולא אחת נפסק כי ככלל כאשר בעבירות סמים עסקינן השיקולים הנוגעים לנסיבות האישיות של הנאשם נסוגים מפני האינטרס הציבורי שבהרתעת הרבים ומפני הצורך למיגור נגע זה... על כן כפי שקבע בצדק בית המשפט קמא, לא ניתן להסתפק במקרה דנן בעונש שאין בו רכיב משמעותי של מאסר בפועל..."

כמו כן, ראו רע"פ 8095/17 סטרוסטה נ' מדינת ישראל (26.10.2017), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור על חומרת העונש בן 16 חודשי מאסר בפועל, שהושת על המבקש בגין החזקת סם ובגין גידול 53 ק"ג קנבוס, תוך חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם שעמד על 20-32 חודשי מאסר.

58. עוד יש להוסיף כי **חומרת העבירה של גידול סם** (ושל סיוע לגידול סם) **מתבטאת גם בעונש המרבי** הקבוע לצד העבירה: העונש המרבי הקבוע לצד העבירה של **גידול סם** עומד על **20 שנות מאסר**, ולפיכך העונש המרבי בגין **סיוע לכך** עומד על מחצית התקופה, דהיינו על **10 שנים**.

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות

59. **תחילה** אתייחס לנסיבות הכלליות הנוגעות לביצוע העבירות על ידי כלל הנאשמים, ובהמשך אתייחס לנסיבות ביצוע העבירות הקונקרטיות ביחס לכל נאשם ונאשם.

הנאשמים, כל אחד על פי חלקו, נטלו חלק בגידול קנבוס או סייעו לכך, וקיימות מספר נסיבות משותפות **לחומרה**, כדלהלן:

הקמת מעבדה לגידול סם והתחזוקה שלה דורשים **תכנון ותחכום**, בעיקר מצד המבצעים העיקריים (נאשמים 1 ו-4).

כל הנאשמים למעט נאשם 7 **נטלו חלק אקטיבי בתחזוקה** וכן בגידול הסם או בסיוע לכך.

יודגש כי **אין מדובר במעידה חד פעמית**, כי אם בפעילות חוזרת.

כמו כן, בכל אחת מהמעבדות נתפסה **כמות סם משמעותית**. כאמור, אף המעבדה המכונה בגזר הדין "המעבדה הקטנה" לא היתה קטנה כלל ולמעשה נתפסו בה שתילים במשקל כולל של 28.5 ק"ג. מקל וחומר, המעבדה הבינונית ובעיקר המעבדה הגדולה, שהכילו שתילים במשקל כולל של 43.5 ק"ג גושל 140 ק"ג (בהתאמה), הן מעבדות גדולות.

נוסף על האמור, כפי שצוין לעיל, **הנזק** בגין העבירות של גידול סם ושל סיוע לכך **מתבטא הן בפגיעה הבריאותית במשתמשי הסם והן בפגיעה החברתית** כתוצאה מהשימוש בסם, דהיינו הפגיעה במעגל הקרוב של משתמשי הסם ובציבור בכללותו. זאת, שכן, כידוע, מלבד הנזקים הבריאותיים, השימוש בסם גורם לנזקים עקיפים ולעיתים גם לביצוע עבירות נוספות [ראו, למשל, והשוו: ע"פ 9145/12 **אמויל נ' מדינת ישראל**, בפסקה 17 (10.12.2013)].

יודגש כי אף שהנאשמים לא הורשעו בהפצת הסם או בסחר בסם, ברי כי כמות הסם שנתפסה בכל אחת מהמעבדות אינה מיועדת לצריכה עצמית, ואלמלא נתפסו הסמים הם היו מופצים בקרב הציבור בהמשך. בכך, כחלק מחוליה בשרשרת, "תרמו" הנאשמים תרומה מפוקפקת להרחבה של נגע הסמים, אף אם הסם לא הופץ בפועל.

מדיניות הענישה הנוהגת

60. כפי שיפורט להלן, **קיימת פסיקה ענפה בעניין הענישה הראויה** בגין העבירה של גידול סם מסוכן ובגין העבירה של סיוע לגידול סם, ובפסיקה **קיים מנעד רחב של עונשים**, כשברי כי כל מקרה שונה ממשנהו וכי כל מקרה נבחן לגופו על פי נסיבותיו הקונקרטיות.

להלן אתייחס לפסיקה שעניינה בעיקר עבירות של גידול ושל סיוע לגידול קנבוס, אשר ניתנה על ידי **בית המשפט העליון** או על ידי **בתי המשפט המחוזיים**, ואשר אינה מתייחסת למקרים שבהם היה **הסדר טיעון "סגור"** שאומץ, בשים לב **להלכה הפסוקה שלפיה** ככלל יש לכבד הסדרי טיעון "סגורים" לעניין העונש ורק **"במקרים חריגים ונדירים" יתערב בית המשפט בהסדר טיעון "סגור"** [על כך ראו למשל והשוו: ע"פ 7757/11 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (13.2.2013); ע"פ 5845/14 **אסט נ' מדינת ישראל**, בפסקה 7 סיפא (20.4.2016); ע"פ 6520/15 **שרעבי נ' מדינת ישראל**, בפסקה 15 סיפא (2.6.2016); ע"פ 2021/17 **מצגר נ' מדינת ישראל**, בפסקאות 11-14 (30.4.2017) (להלן: **"עניין מצגר"**); ע"פ 6943/16 **גלקין נ' מדינת ישראל**, בפסקה 3 סיפא (28.1.2018); ע"פ 1901/19 **אסולין נ' מדינת ישראל**, בפסקה 2 סיפא (31.5.2020)].

61. **המאשימה הפנתה לפסיקה דלהלן:**

ע"פ 6299/20 חן נ' **מדינת ישראל** (4.2.2021), שבו חזר בו המערער, בהמלצת בית המשפט העליון, מערעור על חומרת העונש בן 29 חודשי מאסר בפועל, שהושתו עליו ב-ת"פ 45012-03-20, בגין הרשעתו בעבירה של ייצור, הכנה והפקת סמים מסוכנים ובעבירות נלוות של החזקת חצרים, החזקת כלים וגניבת חשמל - ביחס למעבדה שהכילה 90 ק"ג קנבוס.

עניין זנזורי, שבו נדחה הערעור על חומרת העונש בן 26 חודשי מאסר בפועל, שהושת על המערער אשר גידל 137 ק"ג קנבוס, תוך חריגה לקולה משיקולי שיקום ממתחם העונש ההולם שנקבע בין 36-56 חודשים.

ת"פ (מח' ת"א) 6090-10-19 **מדינת ישראל נ' פלופסקי** (13.7.2020), שבו הושתו 24 חודשי מאסר בפועל על נאשם אשר גידל 52 ק"ג קנבוס, תוך שנקבע כי מתחם העונש ההולם עומד על 24-52 חודשי מאסר.

ת"פ (מח' ב"ש) 9532-10-18 **מדינת ישראל נ' אבו עסא** (8.7.2019), שבו הושתו 30 חודשי מאסר בפועל על נאשם שגידל 141 ק"ג קנבוס.

עפ"ג (מרכז) 34394-11-17 **בוחבוס נ' מדינת ישראל** (10.7.2018), שבו התקבל הערעור על חומרת העונש, ועונשו של המערער הועמד על 14 חודשי מאסר בפועל, חלף 18 חודשים, בגין גידול 34.5 ק"ג קנבוס, תוך שהוטעם כי בצדק נקבע שמתחם העונש ההולם נע בין 14 ל-34 חודשי מאסר בפועל.

כמו כן, הפנתה המאשימה ל-ע"פ 667/21 **מדינת ישראל נ' בן פורת** (10.3.2021), שבו התקבל הערעור על קולת העונש בן 9 חודשי עבודות שירות שהושת על שני המשיבים, ועונשם הועמד על 16 ועל 20 חודשי מאסר בפועל (בהתאמה), וזאת בגין הרשעתם בעבירות של ייבוא ושל הפצת עשרות ליטרים של סם מסוכן מסוג GBL.

62. **מנגד, ההגנה הפנתה לפסיקה שבחלקה הגדול היתה חריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום** או שבה נדונו **מקרים שנסיבותיהם קלות מנסיבות המקרה דנן**.

תחילה, אתייחס לפסיקה שבה היתה חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם:

ע"פ 7243/17 **כץ נ' מדינת ישראל** (19.3.2019), שבו התקבל הערעור על חומרת העונש בן 12 חודשי מאסר בפועל ונקבע כי המערער ירצה 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, תוך חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם, וזאת בגין **סיוע** לגידול 137 ק"ג קנבוס, שהתבטא בכך שהמערער שכר את המקום ואילו נאשם אחר גידל את הסם בידיעתו. יוער כי באותה פרשה, **בעניין זנזורי**, כאמור נדחה הערעור על חומרת העונש בן 26 חודשי מאסר בפועל, שהושת על הנאשם העיקרי-זנזורי, אשר גידל את הסם, תוך חריגה לקולה מהמתחם שנקבע כנע בין 36 ל-56 חודשי מאסר.

ת"פ (מרכז) 14313-09-19 **מדינת ישראל נ ג דשטיין** (9.3.2021), שבו הושתו 20 חודשי מאסר בפועל על נאשם שגידל 236.32 ק"ג קנבוס, תוך חריגה משיקולי שיקום ממתחם העונש ההולם שנקבע כנע בין 30-60 חודשי מאסר.

עפ"ג (חי') 26985-08-19 **שטנפר נ' מדינת ישראל** (21.11.2019), שבו התקבל הערעור על חומרת העונש בן 4 חודשי מאסר בעבודות שירות, שהוטל על המערער בגין גידול קנבוס במשקל של 113 ק"ג, והעונש הועמד על צו של"צ וצו מבחן, תוך חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום.

עפ"ג (מרכז) 14676-04-19 **מדינת ישראל נ' אלקיים** (24.9.2019), שבו התקבל הערעור על קולת העונש בן 6 חודשי עבודות שירות שהושת על המשיב בגין הרשעתו בגידול 43.9 ק"ג קנבוס, ועונשו של המשיב הועמד,

בדעת רוב, על 9 חודשי עבודות שירות, לאחר חריגה לקולה ממתחם העונש ההולם.

ע"פ 4285/17 **יצחקי נ' מדינת ישראל** (11.6.2018), שבו התקבל (בהסכמה) הערעור על חומרת העונש ונקבע כי המערערת תרצה 6 חודשי מאסר בעבודות שירות בגין הרשעתה בעבירה של גידול 100 ק"ג קנבוס יחד עם אחר; וזאת, חלף 12 חודשי מאסר שהושטו עליה בבית המשפט המחוזי, תוך חריגה מטעמי שיקום ממתחם העונש ההולם שעמד על 24-48 חודשים.

עפ"ג (מרכז) 22919-03-18 **מדינת ישראל נ' חכים** (29.5.2018), שבו נדחו ערעורים הדדיים שהגישו המדינה והמשיב, על עונש בן 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, שהושט על המשיב בגין הרשעתו בגידול של 33 ק"ג קנבוס, לאחר חריגה לקולה משיקולי שיקום ממתחם העונש ההולם.

יוער כי ב-רע"פ 5293/18 **חכים נ' מדינת ישראל** (12.7.2018) נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק הדין.

ת"פ (מח' מרכז) 8843-02-15 **מדינת ישראל נ' בוז'רנו** (6.4.2017), שבו הושטו על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות בגין גידול של כ-92 ק"ג קנבוס, תוך חריגה לקולה מטעמי שיקום ממתחם העונש ההולם ותוך שצוין כי מדובר במקרה חריג ביותר וייחודי.

עפ"ג (חי') 49266-02-17 **מדינת ישראל נ' אוחיין** (16.3.2017), שבו נדחה הערעור על קולת העונש של צו של"צ וצו מבחן שהוטל על המשיב, בגין כך שהורשע, בין היתר ובעיקר, בגידול של 12.85 ק"ג קנבוס, לאחר חריגה לקולה משיקולי שיקום ממתחם העונש ההולם.

כמו כן, הפנתה ההגנה לפסיקה שהתייחסה למקרים שנסיבותיהם היו קלות מהמקרה דנא:

כך, ב-ת"פ (מח' י-ם) 41949-06-16 **מדינת ישראל נ' אדרי** (26.03.2017) (להלן: "**עניין אדרי**"), הושתה שנת מאסר בפועל על נאשם שהורשע ב**סיוע** לגידול כ-109 ק"ג קנבוס, בגין כך ששכר את הדירה אך **לא הוכחה מעורבותו בגידול הסם** ובקיום המעבדה.

ב-עפ"ג (חי') 28110-10-15 **מדינת ישראל נ' דוד** (17.12.2015) נדחה הערעור על הימנעות בית משפט השלום מהרשעת הנאשם בעבירה של גידול סם (**3.6 ק"ג** קנבוס) ועל הסתפקות בית משפט קמא בהטלת צו של"צ.

ב-עפ"ג (מרכז) 10889-09-13 **אורדמן נ' מדינת ישראל** (23.2.2014) התקבל הערעור על חומרת העונש ועונשו של המערער הועמד על 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, משיקולי שיקום, חלף 8 חודשי מאסר בפועל שהושטו עליו בין היתר ובעיקר בגין הרשעתו בגידול שמונה שתילי קנבוס במשקל כולל של **7.55 ק"ג** - תוך שצוין כי אין בכך כדי לשמש תקדים למקרים אחרים.

נוסף על האמור, הפנו חלק מבאי כוח הנאשמים לפסיקה דלהלן:

ע"פ 4474/19 **אבו סבילה נ' מדינת ישראל** (6.1.2020), שבו התקבל הערעור על חומרת העונש בן 11 חודשי מאסר בפועל שהוטל על המערער בגין הרשעתו בסיוע לגידול 1923 שתילי קנבוס במשקל 109 ק"ג, והעונש הועמד על 9 חודשי עבודות שירות וזאת "בהתחשב בגילו הצעיר של המערער, בתקופת המעצר שלו, בתקופה הארוכה יחסית שבה לא חזר ונכשל בביצוע עבירות ובהשתלבותו בתעסוקה".

עניין דרור, שבו התקבל ערעור המדינה על קולת גובה הקנסות שהוטלו על שני המשיבים הראשונים מבין שלושת המשיבים - טל דרור, מאורו דל מונטה וניר דרור - שהועמדו על 175,000 ₪, חלף 125,000 ₪; והתקבל עמוד 33

הערעור הנגדי של המשיב השלישי, ניר דרור, על חומרת עונש המאסר שהוטל עליו, כך שעונשו הועמד על 30 חודשי מאסר בפועל, חלף 34 חודשים, בגין מעורבותו בגידול קנבוס במעבדה אחת, תוך שנדחה ערעור המדינה על גובה הקנס שהוטל עליו, בסך 80,000 ₪.

עם זאת, יצוין כאן כי על שני המשיבים האחרים, טל דרור ומאורו דל מונטה, שנטלו חלק בגידול סם בשלוש מעבדות שהכילו יחד 584.5 ק"ג סם, הושטו 45 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 3774/20 **סלע נ' מדינת ישראל** (19.1.2021), שבו התקבל הערעור על חומרת העונש ועונשו של המערער הועמד על 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, חלף שנת מאסר בפועל שהושתה עליו בגין הרשעתו בעבירות סמים שלא פורטו [התיק בבית המשפט המחוזי הוא חסוי].

ת"פ (מח' ת"א) 49034-02-19 **מדינת ישראל נ' אוחיון** (7.1.2020), שבו הושטו 20 חודשי מאסר בפועל על נאשם שגידל 114 ק"ג קנבוס.

ת"פ (מח' מרכז) 32746-11-09 **מדינת ישראל נ' ביטון ואח'** (12.7.2010), שבו הושטו 18 חודשי מאסר בפועל על נאשמים 4 ו-5, בגין הרשעתם בעבירה של גידול סם (90.5 ק"ג קנבוס) ובעבירות נלוות.

63. להלן תובא **פסיקה נוספת הרלוונטית למקרה דנא**, שאליה **לא הפנו** ב"כ הצדדים, ושממנה ניתן ללמוד על מדיניות הענישה הנוהגת בעבירה של גידול סם ובעבירה של סיוע לגידול סם, במעבדות המכילות סם מסוג קנבוס:

רע"פ 2151/21 **דהן נ' מדינת ישראל** (7.4.2021), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור על חומרת העונש בן **18 חודשי מאסר בפועל**, שהושת על המבקש אשר גידל **23 ק"ג** קנבוס יחד עם אחר, וזאת לאחר שבבית המשפט המחוזי התקבל הערעור על קולת העונש שהועמד תחילה על 9 חודשי מאסר בעבודות שירות.

רע"פ 174/21 **סויסה נ' מדינת ישראל** (25.2.2021), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור על חומרת העונש בן **12 חודשי מאסר בפועל** שהושת, על ידי בית המשפט המחוזי, על המבקש, שגידל **37.95 ק"ג** קנבוס, וזאת לאחר שבית המשפט המחוזי קיבל (ברוב דעות) את ערעור המדינה על קולת העונש, שנקבע תחילה על 9 חודשי מאסר בעבודות שירות, והעמיד את מתחם העונש ההולם על 15-30 חודשי מאסר, תוך שצוין כי ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין עם הנאשם.

ע"פ 871/20 **אברג'יל נ' מדינת ישראל** (30.3.2020), שבו נדחה הערעור על חומרת העונש בן **26 חודשי מאסר בפועל**, שהושת על המערער בגין כך שגידל **80 ק"ג** קנבוס.

רע"פ 6041/18 **כהן נ' מדינת ישראל** (22.10.2018), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור על חומרת העונש בן **20 חודשי מאסר בפועל**, שהושת על המבקש, אשר גידל **39.5 ק"ג** קנבוס; המתחם שנקבע בבית משפט השלום ושאושר בבית המשפט המחוזי נע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 8224/17 **פרץ נ' מדינת ישראל** (21.6.2018), שם חזר בו המערער, בעקבות הערות בית המשפט, מערעורו על חומרת העונש בן **36 חודשי מאסר** שהושת עליו, בין היתר ובעיקר בגין גידול **170 ק"ג** קנבוס; המתחם שנקבע בבית משפט קמא עמד על 30-48 חודשי מאסר בפועל.

עניין דרחי, שבו נדחו הערעורים על חומרת העונש בן **30 חודשי מאסר** בפועל שהושת על מערער 1 בגין כך שגידל **76.85 ק"ג קנבוס**, ועל חומרת העונש בן **15 חודשי מאסר** שהושת על מערער 2 בגין **סיוע לגידול** עמוד 34

הסם.

ע"פ 5093/17 **בקשת נ' מדינת ישראל** (1.1.2018), שבו התקבלו שני ערעורים על חומרת העונשים שהושתו על המערערים בגין גידול **131 ק"ג קנבוס**, ועונשם של המערערים הועמד על **24 חודשים** בפועל (חלף 30 חודשים) ועל **28 חודשים** בפועל (חלף 34). בית המשפט העליון ציין כי אף שהעונשים שהושתו על המערערים בבית המשפט המחוזי אינם חורגים מרף הענישה הנוהג, הוחלט להפחית שישה חודשים מעונשם - לנוכח הודאתם ושיתוף הפעולה, לנוכח תקופת המעצר בפיקוח אלקטרוני, לנוכח העדר עבר פלילי, לנוכח נסיבותיהם האישיות, לנוכח תוכן תסקירי שירות המבחן וכדי לעודדם להמשיך בדרך השיקום.

ע"פ 8988/16 **בן סימון נ' מדינת ישראל** (8.3.2017), שבו נדחה הערעור על חומרת העונש בן **36 חודשי מאסר** בפועל, שהושת על המערער בגין **גידול 87.25 ק"ג קנבוס**, גניבת חשמל וכן סחר והספקת סם, לאחר שמתחם העונש ההולם נקבע על 48-28 חודשי מאסר.

עניין בן שמעון, שבו התקבל הערעור על חומרת העונש ועונשו הכולל של המערער, אשר גידל **33.5 ק"ג קנבוס**, הועמד על **20 חודשי מאסר** (חלף 27 חודשים), תוך קיצור עונש המאסר ב-3 חודשים וחפיפת כל עונש המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד נגד המערער.

כאן המקום להוסיף **ביחס לעבירת הסיוע לגידול סם** כי במקרים שבהם לא היתה מעורבות בגידול הסם ממש או במקרים שבהם הסיוע ניתן באופן חד פעמי או בפעמים ספורות - הושתה ענישה מופחתת, גם כשכמות הסם היתה גדולה [ראו למשל והשוו: ת"פ (מח' חי') 12469-10-16 **מדינת ישראל נ' שאויש** (10.7.2017); **עניין אדרי**; ת"פ (מח' ים) 64166-09-19 **מדינת ישראל נ' עבוד** (19.1.2021); ת"פ (מח' מרכז) 2679-03-18 **מדינת ישראל נ' בכור** (13.6.2019)].

נסיבות ביצוע העבירות ומתחם העונש ההולם ביחס לכל אחד מהנאשמים

64. נסיבות ביצוע העבירות על ידי כל אחד מהנאשמים פורטו בהרחבה לעיל, במסגרת סקירת תוכן כתב האישום, ולהלן אציין את **הנסיבות העיקריות** וכן את **מתחמי העונש ההולם ביחס לכל אחד מהאישומים ומהנאשמים**.

נאשם 1

65. כזכור, נאשם 1 הורשע בעבירה של **גידול קנבוס במעבדה הבינונית**, שאליה נלוו עבירה של החזקת חצרים ועבירה של גניבת חשמל. כמו כן, הורשע הנאשם בעבירה של **סיוע לגידול קנבוס במעבדה הקטנה**.

בעניינו של נאשם 1 קיימות מספר נסיבות **לחומרה**:

ראשית, הדומיננטיות של הנאשם במעבדה הבינונית, אשר באה לידי ביטוי הן בכך שהוא **הקים את המעבדה הבינונית וצייד אותה בציוד** הנדרש לגידול הסם, והן בכך שהוא ביצע **שינויים במערכת החשמל**, על מנת למנוע קריאה של צריכה החשמל ובכך גנב חשמל בשווי מוערך של עשרות אלפי שקלים. שינויים אלה סיכנו גם את שלום הציבור, מאחר שבגינם עלולה היתה לפרוץ שריפה.

שנית, הנאשם שהוא בן **38 סיבך את אחיו הצעיר** (נאשם 6) בן ה-21, בכך שבמספר הזדמנויות הסתייע בו

לצורך התחזוקה וגידול הסם במעבדה הבינונית.

שלישית, הנאשם נטל חלק בגידול הסם בשתי מעבדות שונות, הבינונית והקטנה (באחת כמבצע עיקרי ובשנייה כמסייע), **שיחד הכילו כמות גדולה של סם במשקל כולל של 72 ק"ג.**

רביעית, נסיבות ביצוע העבירה של סיוע, במסגרת המעבדה הקטנה, כללו מצד הנאשם פעולות של ציוד המעבדה וסיוע לאחרים לבצע שינויים במערכת החשמל, לצד התחזוקה וגידול הסם.

זאת, בנוסף לנסיבות המחמירות המשותפות גם לנאשמים אחרים - **התכנון והתחכום** שבביצוע העבירות, העובדה **שאין מדובר במעידה חד פעמית אלא במעשים שחזרו על עצמם ופוטנציאל הנזק הטמון בכמות הסמים הגדולה,** כמפורט בפסקה 59 לעיל.

לנוכח כל האמור לעיל, **מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 1 בגין האישום השני, של גידול הסם במעבדה הבינונית והעבירות הנלוות,** נע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל; והמתחם בגין האישום השלישי, של **סיוע** לגידול הסם במעבדה הקטנה, נע בין 8 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות ובין 16 חודשים.

נאשם 2

66. כזכור, נאשם 2 הורשע **בשתי עבירות של סיוע לגידול קנבוס** (האחת לגבי המעבדה הגדולה והשניה לגבי המעבדה הקטנה).

גם בעניינו של נאשם 2 קיימות מספר נסיבות לחומרה:

ראשית, הנאשם נטל חלק, כמסייע, בתחזוקה ובגידול הסם בשתי מעבדות שונות, הגדולה והקטנה, **שיחד הכילו כמות גדולה של סם במשקל כולל של 168.5 ק"ג קנבוס.**

שנית, נסיבות ביצוע העבירה של סיוע במסגרת המעבדה הקטנה כלל סיוע לאחרים לבצע שינויים במערכת החשמל והיוועצות עם נאשם 7 באשר לאופן גידול הסם ולשווי, לצד תחזוקה וגידול הסם בפועל.

זאת, בנוסף לחלק מנסיבות מחמירות המשותפות גם לנאשמים אחרים - העובדה **שאין מדובר במעידה חד פעמית אלא במעשים שחזרו על עצמם ופוטנציאל הנזק הטמון בכמות הסמים הגדולה,** כמפורט בפסקה 59 לעיל.

לנוכח כל האמור לעיל, **מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 2 בגין האישום הראשון, של סיוע לגידול סם במעבדה הגדולה,** עומד על 12-24 חודשי מאסר בפועל; והמתחם בגין האישום השלישי, של **סיוע** לגידול סם במעבדה הקטנה, נע בין 8 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות ובין 16 חודשים.

נאשמת 3

67. כזכור, גם נאשמת 3, כמו נאשם 2, הורשעה בשתי עבירות של **סיוע לגידול קנבוס.** למעשה, נסיבות ביצוע העבירות על ידי נאשמת 3 דומות למדי לנסיבות ביצוע העבירות על ידי נאשם 2: גם נאשמת 3 **סייעה** לגידול סם בשתי מעבדות שונות, הגדולה והקטנה, **שיחד הכילו כמות גדולה של סם במשקל כולל של 168.5**

ק"ג קנבוס; וגם בעניינה של הנאשמת **נסיבות ביצוע העבירה של סיוע** במסגרת המעבדה הקטנה כללו סיוע לאחרים לבצע שינויים במערכת החשמל והיועצות עם נאשם 7 באשר לאופן גידול הסם ולשווי.

כמו כן, שקלתי את הנסיבות הנוספות לחומרה המשותפות ליתר הנאשמים - העובדה שאין מדובר במעידה חד פעמית אלא במעשים שחזרו על עצמם ופוטנציאל הנזק הטמון בכמות הסמים הגדולה, כמפורט בפסקה 59 לעיל.

עם זאת, בניגוד לנאשם 2 אשר נטל חלק אקטיבי בתחזוקה ובסיוע לגידול הסם בשתי המעבדות, הגדולה והקטנה, הנאשמת **נטלה חלק אקטיבי בתחזוקה ובסיוע לגידול הסם רק במעבדה הגדולה, ואילו במעבדה הקטנה** הסיוע שלה התבטא בעיקר בכך שבמספר הזדמנויות היא העבירה ברכבה ציוד ופועלים שהגיעו לעבוד במעבדה.

לנוכח כל האמור לעיל, מתחם העונש ההולם בעניינה של נאשמת 3 בגין האישום הראשון, של סיוע לגידול סם במעבדה הגדולה, נע בין 12-24 חודשי מאסר בפועל; והמתחם בגין האישום השלישי, של סיוע לגידול סם במעבדה הקטנה, נע בין 6 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות ובין 12 חודשים.

נאשם 4

68. כזכור, נאשם 4 הורשע בעבירה של **גידול קנבוס במעבדה הגדולה**, שאליה נלוו עבירה של החזקת חצרים ועבירה של גניבת חשמל.

גם בעניינו של 4 נאשם קיימות מספר נסיבות לחומרה:

ראשית, הדומיננטיות של הנאשם, אשר באה לידי ביטוי הן בכך שהוא **שכר את המחסן** לצורך הקמת המעבדה הגדולה, הן בכך שיחד עם אחרים הוא הקים את המעבדה וצייד אותה בציוד הנדרש לגידול הסם, והן בכך שהוא ביצע יחד עם האחרים שינויים במערכת החשמל על מנת למנוע קריאה של צריכה חשמל ובכך גנב יחד עם האחרים חשמל בשווי מוערך של עשרות אלפי שקלים. שינויים אלה סיכנו גם את שלום הציבור, מאחר שבגינם עלולה היתה לפרוץ שריפה.

שנית, הנאשם נטל חלק, כמבצע עיקרי, בגידול הסם במעבדה הגדולה אשר הכילה כמות גדולה של סם במשקל כולל של 140 ק"ג.

זאת, בנוסף לנסיבות נוספות לחומרה המשותפות גם לנאשמים אחרים - התכנון והתחכום שבביצוע העבירות, העובדה שאין מדובר במעידה חד פעמית אלא במעשים שחזרו על עצמם ופוטנציאל הנזק הטמון בכמות הסמים הגדולה, כמפורט בפסקה 59 לעיל.

לנוכח כל האמור לעיל, מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 4, בגין האישום הראשון של גידול הסם במעבדה הגדולה והעבירות הנלוות, נע בין 27 ובין 54 חודשי מאסר בפועל.

נאשם 5

69. כזכור, נאשם 5 הורשע בעבירה (אחת) של סיוע לגידול קנבוס, במסגרת המעבדה הקטנה.

לחומרה יצוין כי הנאשם סייע לאחרים בגידול הסם בכך שנטל חלק **בתחזוקה ובגידול** הסם במעבדה הקטנה, אשר כאמור הכילה כמות לא מבוטלת של סם במשקל כולל של **28.5 ק"ג**. הסייע לאחרים כלל גם סיוע בביצוע **שינויים במערכת החשמל**, על מנת למנוע קריאה של צריכת החשמל ותשלום עבור החשמל. זאת, בנוסף לחלק מהנסיבות הנוספות לחומרה המשותפות גם לנאשמים אחרים - העובדה שאין מדובר במעידה חד פעמית אלא **במעשים שחזרו על עצמם ופוטנציאל הנזק הטמון בכמות הסמים המשמעותית**, כמפורט בפסקה 59 לעיל.

מנגד, לקולה יצוין כי על פי ההסכמות בין הצדדים במסגרת הסדר הטיעון: "נאשם 5 לא היה אמור להרוויח כסף מהמעבדה, ולא מימן את המעבדה... מעבר לכך שהיה אמור לקבל 30,000 ₪ כהלוואה, שהחזר שלה מוצא ביטוי במתן אפשרות להקים את המעבדה בשטחו, לא היה אמור לקבל דבר. לא נחלוק על כך כי ההלוואה לא התקבלה" [ההדגשה הוספה ואינה במקור - מ.ל.] (מתוך דברי ב"כ המאשימה בפרוטוקול הדיון מיום 9.6.20).

לנוכח כל האמור לעיל, **מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 5 בגין האישום השלישי**, של סיוע לגידול סם במעבדה הקטנה, נע בין **7 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות ובין 15 חודשים**.

נאשם 6

70. כזכור, נאשם 6 הורשע בעבירה (אחת) של **סיוע לגידול קנבוס**, במסגרת המעבדה הבינונית.

לחומרה יצוין כי נאשם 6 סייע לנאשם 1 בגידול הסם בכך שנטל חלק **בתחזוקה ובגידול** של הסם במעבדה הבינונית, אשר הכילה כמות גדולה של סם במשקל כולל של **43.5 ק"ג**.

מנגד, לקולה יצוין כי הסייע של נאשם 6 ניתן אך **במספר הזדמנויות**.

לנוכח האמור, **מתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם 6 בגין האישום השני**, של סיוע לגידול סם במעבדה הבינונית, נע בין **8 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות ובין 16 חודשים**.

נאשם 7

71. כזכור, נאשם 7 הורשע בעבירה של **סיוע לגידול קנבוס**, במסגרת המעבדה הקטנה.

בניגוד ליתר הנאשמים, נאשם 7 לא נטל חלק פעיל בתחזוקה ובגידול בסם במעבדה, והוא סייע אך בכך שנאשמים **2 ו-3 נועצו בו במספר הזדמנויות** באשר לאופן גידול הסם במעבדה הקטנה ולשווי.

לנוכח אופי הסייע המצומצם יחסית שניתן על ידי נאשם 7, **מתחם העונש ההולם בעניינו, בגין האישום השלישי של סיוע לגידול סם במעבדה הקטנה**, נע בין **5 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות ובין 10 חודשים**.

מיקום העונש - אלמלא החריגה לקולה מהמתחמים ביחס לחלק מהנאשמים

נאשם 1

72. **בתוך מתחמי העונש ההולם יש לקחת בחשבון לחומרה את עברו הפלילי של נאשם 1 (1/ת)** והעובדה כי אין זו הסתבכותו הראשונה עם החוק; אף שאין מדובר בעבר פלילי מכביד, הנאשם הורשע בעבר בעבירות

רכוש ובעבירת אלימות כלפי בת זוג - הרשעות אשר כאמור **אומנם** התיישנו **אך** לא נמחקו מהמידע הפלילי.

כמו כן, יש לקחת בחשבון את **ממצאי הבדיקות שחלקם הצביעו על שימוש בסמים** ואת אחת הבדיקות שנפסלה על רקע חשש לזיוף, ובעיקר את העובדה כי **הנאשם שלל שימוש בסמים** ולפיכך שירות המבחן כתב **תחילה שאין אפשרות לשלבו בטיפול**. רק בתסקיר הנוסף מיום 6.1.21 שירות המבחן התייחס לאפשרות לשלב את הנאשם בטיפול. מכל מקום, אין מדובר במי שניצל את הזמן שחלף ונרתם להשתלבות בטיפול ובשיקום.

מנגד, יש להתחשב **לקולה** בעניינו של הנאשם, **כמו גם** בעניינם של כל יתר הנאשמים, **בהודאתו**, שגם חסכה זמן שיפוטי, ובנטילת האחריות **על מעשיו**, שלהן יש ליתן **משקל ממשי** [על המשקל הממשי שיש ליתן לנטילת אחריות על ידי נאשם, ראו למשל והשוו: **עניין מצגר**, בפסקאות 24-25; ע"פ 2099/15 **פלוני נ' מדינת ישראל**, בפסקה 57 (22.5.2016); ע"פ 8421/12 **בן חיים נ' מדינת ישראל**, בפסקאות 20-21 (29.9.2013); ע"פ 6095/08 **סלומון נ' מדינת ישראל**, בפסקה 15 (29.12.2008). כן ראו סעיף 40א(4) לחוק העונשין].

נוסף על האמור התחשבתי גם **בנסיבות חיו** של הנאשם וברקע המשפחתי המורכב שבו גדל, שכלל התמכרות של הוריו לחומרים פסיכו-אקטיביים, ובכך שהנאשם הצליח לשמור רוב הזמן על אורח חיים נורמטיבי ולא הסתבך עם החוק בשנים האחרונות.

לנוכח כל האמור, יש **למקם את עונשו של נאשם 1 בחלק התחתון של מתחם העונש ההולם, אך לא ברף התחתון** וזאת בשים לב להרשעותיו הקודמות ובעיקר לתוכן תסקירי שירות המבחן בעניינו.

נאשם 2

73. **בתוך מתחמי העונש ההולם לקחתי בחשבון, מחד גיסא, את הרשעתו של נאשם 2 משנת 2016** בעבירה של שימוש/החזקת סמים לצריכה עצמית (ת/3).

מאידך גיסא, שקלתי **לקולה** את הודאתו של הנאשם, את **נטילת האחריות על מעשיו** ואת החיסכון בזמן שיפוטי.

כמו כן, שקלתי את **מאמציו של הנאשם, בעיקר בתקופה האחרונה, לחזור למוטב**, כפי שיוטעם להלן.

יצוין כאן כי תוצאות הבדיקות החיוביות מוסברות בכך שהנאשם צורך קנבוס רפואי באישור, לנוכח מצבו הרפואי המורכב.

למעשה, עוד **בתסקיר הראשון בעניינו של הנאשם** (מיום 24.11.20) נרשם כי הוא לוקח אחריות על ביצוע העבירות, אף שמשליך את האחריות על מצבו הנפשי והרפואי על השימוש האינטנסיבי בסם; כבר בתסקיר הנ"ל צוין שהנאשם הביע רצון להשתלב בטיפול במסגרת שירות המבחן, אף שהנאשם לא תפס עצמו כמכור לסמים.

יתרה מזו, מהעדכון שנמסר לבית המשפט על ידי שירות המבחן ביום 4.5.21 עולה כי במהלך הזמן שחלף הפנים הנאשם את הצורך שלו בטיפול. צוין כי שילובו של הנאשם התעכב לנוכח משבר נגיף הקורונה וכי אף שהנאשם הביע מוטיבציה להשתלב בטיפול קבוצתי - שירות המבחן הביע ספקנות ביחס ליכולתו להתחייב, לנוכח מצבו הרפואי, וסבר כי ניתן להסתפק בטיפול פרטני. הנאשם החל להשתתף בטיפול פרטני, שבמסגרתו "הביע מוטיבציה ונזקקות טיפולית... עורך מאמצים לשתף ומביע רצון להמשיך ולקבל תמיכה טיפולית שיקומית".

במילים אחרות, כבר באינטראקציה הראשונית של הנאשם עם שירות המבחן הוא הביע רצון להשתלב בטיפול (הגם שבאותה תקופה הנאשם לא הכיר בכך שהוא מכור לסם). **שילובו של הנאשם בטיפול הפרטני התעכב שלא באחריותו של הנאשם**, אלא לנוכח משבר נגיף הקורונה; וגם **אי השתלבותו בטיפול קבוצתי נגרמה** בשל מצבו הרפואי ולמרות שהנאשם הביע רצון להשתלב בטיפול זה. מכל מקום, ניכר כי לאחרונה הפנים הנאשם את חומרת מצבו, הוא נרתם להליך הטיפולי ומעוניין להעלות את חייו על מסלול נורמטיבי.

נוסף על האמור לעיל, לקחתי בחשבון, לקולה, גם את מצבו הרפואי הקשה של הנאשם.

מטיעוני הצדדים ומאסופת המסמכים הרפואיים (נ/11) עולה כי הנאשם חולה בסרטן הלימפה, כי הוא עורך בדיקות שונות ובתקופה הקרובה צפוי להתחיל טיפולי הקרנות.

אומנם, בצדק טענה ב"כ המאשימה כי הנאשם יוכל לקבל את הטיפול שלו הוא נזקק במסגרת שב"ס.

עם זאת, אין להתעלם מכך שהפגיעה שתיגרם לנאשם דנן כתוצאה מריצוי עונשו מאחורי סורג ובריח שונה ומשמעותית לעומת הפגיעה בכל נאשם אחר שאינו מתמודד עם מחלה קשה בעת שהותו בכלא.

לנוכח כל האמור לעיל, אלמלא ההצדקה לחריגה ממתחמי העונש ההולם, לנוכח מצבם הרפואי הקשה של נאשם 2 והקשה ביותר של בנו, כפי שצוין גם להלן, עונשו של הנאשם היה צריך להיות **ברף התחתון** של מתחמי העונש ההולם.

נאשמת 3

74. **בתוך מתחמי העונש ההולם** קיימות בעניינה של נאשמת 3 **מספר נסיבות לקולה**, כדלהלן:

נסיבות חייה הקשות של הנאשמת והפגיעה של העונש בה ובעיקר בילדיה; כזכור, הנאשמת גרושה ואם לחמישה ילדים, שמתוכם שניים קטינים, כאשר שני האבות של חמשת ילדיה אינם מעורבים בחייהם מבחינה רגשית או כלכלית והנטל לגדלם נופל על כתפי הנאשמת. כמו כן, בתה הבכורה של הנאשמת סובלת ממצב נפשי קשה.

מפאת צנעת הפרט אין מקום להרחיב על-אודות **מצבה הרפואי** של הנאשמת, שעליו ניתן ללמוד, בין היתר, ממסמכים שונים שהוגשו בעניינה (נ/4-נ/6). אציין רק שבמהלך נישואיה הראשונים היא סבלה מאלימות פיזית ממושכת וקשה, לכאורה מצד בן זוגה לשעבר, שגרמה לפגיעה בראשה ולכך שעד היום הנאשמת מתמודדת עם בעיות רפואיות מורכבות, ובין היתר עם שתל לניקוז נוזלים מראשה. מצבה הרפואי והפיזי משפיע על מישורי חייה השונים של הנאשמת, לרבות על מצבה הרגשי והכלכלי, כיוון שהנאשמת נאלצת לעבוד רק באופן חלקי.

נוסף על כך, לקחתי בחשבון את **תוכן תסקיר שירות המבחן, המתאר הירתמות של הנאשמת להליך שיקום משמעותי ומאמצים לחזור למוטב**. בין היתר, הנאשמת נוטלת חלק פעיל בטיפול הקבוצתי ואף לומדת קורס בפסיכולוגיה במסגרת האוניברסיטה הפתוחה. שירות המבחן התרשם כי הנאשמת נתרמת מהטיפול ומפיקה ממנו תועלת.

אף שהנאשמת מסרה כי צרכה בעבר סמים, לדבריה מאז מעצרה היא הפסיקה את השימוש בהם, ובדיקות שמסרה אכן מצביעות על **ניקיונה כיום מסמים**.

בנוסף לנסיבות חייה הקשות של הנאשמת, למצבה הרפואי ולהצלחת הליך השיקום בעניינה, הנאשמת **נעדרת עבר פלילי**, היא הודתה ונטלה אחריות על מעשיה ובכך גם חסכה זמן שיפוטי.

לנוכח כל האמור לעיל, **אלמלא ההצדקה לחריגה מסוימת משיקולי צדק ובגין עקרונות השוויון ואחידות הענישה**, שעליהם אעמוד להלן, עונשה של הנאשמת היה צריך להיות **ברף התחתון** של מתחמי העונש ההולם.

נאשם 4

75. **בתוך מתחם העונש ההולם יש לזקוף לזכותו של נאשם 4 את הודאתו, את נטילת האחריות מצדו ואת החיסכון בזמן שיפוטי.**

שיקול משמעותי נוסף לקולה הוא **תוכן המסמך האישי-רפואי (נ/10)**.

עוד יצוין כי **נסיבות חייו של הנאשם אינן פשוטות**. בגיל צעיר נשר הנאשם מלימודיו והחל לעבוד לפרנסת משפחתו. בהמשך התחבר לחברה שולית, צבר חובות בשוק האפור ולא התגייס לשירות צבאי. כמו כן, הנאשם השתמש בעבר בסמים קשים.

חרף האמור, ואף שבתחילה התקשה הנאשם להירתם להליך הטיפולי ושיתוף הפעולה שלו עם שירות המבחן ועם היחידה להתמכרויות היה מוגבל, מהתסקיר האחרון שהוגש בעניינו (מיום 15.3.21) עולה כי **לאחרונה שולב הנאשם בטיפול פרטני וחש שנתרם ממנו**.

מנגד, שקלתי **לחובתו של הנאשם את הרשעותיו** (ראו ת/2) משנת 2014 ומשנת 2015 בעבירות אלימות ורכוש, את ההסלמה במעשיו ואת העובדה **שעונש מאסר מותנה ועונש מאסר קצר בפועל** שהושתו עליו בעבר **לא הרתיעו** אותו מלבצע את העבירה החמורה בתיק דנן.

לנוכח כל האמור, **אלמלא ההצדקה לחריגה מסוימת משיקולי צדק** ממתחם העונש ההולם, עונשו של **נאשם 4** היה צריך להיות **ברף התחתון של מתחם העונש ההולם**, וזאת חרף עברו הפלילי של הנאשם ובשים לב בעיקר לתוכן המסמך **נ/10**.

נאשם 5

76. **בתוך מתחם העונש ההולם קיימות בעניינו של נאשמת 5 מספר נסיבות לקולה**, כדלהלן:

ראשית, הנאשם **משתף פעולה עם ההליך הטיפולי** ואף פנה לקבלת טיפול באופן פרטי. על פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם בעל שאיפות נורמטיביות, הוא **מביע חרטה** ומעוניין לבצע שינוי באורחות חייו. חרף מאמציו של הנאשם להשתלב ביחידה לטיפול בהתמכרויות, מסיבות שאינן תלויות בו, טרם החל את הטיפול ביחידה.

הנאשם גם **הסדיר את תשלום החוב לחברת החשמל** שנוצר בעקבות העבירה בתיק דנא.

שנית, אין מחלוקת כי הנאשם **שיתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק ומסר בחקירה המשטרתית מידע מפליל**.

שלישית, הנאשם **נעדר עבר פלילי**, הוא הודה ונטל אחריות על מעשיו ובכך גם חסך זמן שיפוטי.

כמו כן, לקחתי בחשבון את ההמלצות שהוגשו בענייני (נ/8).

לנוכח כל האמור, יש למקם את עונשו של נאשם 5 ברף התחתון של מתחם העונש ההולם.

נאשם 6

77. בתוך מתחם העונש ההולם לקחתי בחשבון, מחד גיסא, את הרקע המשפחתי המורכב שממנו מגיע הנאשם, שהוא כזכור אחיו של נאשם 1, וכן את גילו הצעיר (21).

כמו כן, הנאשם נעדר עבר פלילי והוא הודה, נטל אחריות על מעשיו ובכך גם חסך זמן שיפוטי.

עוד לקחתי בחשבון את ההמלצות מטעם מעסיקיו של הנאשם (נ/2) ואת תוכנה של חוות הדעת הטיפולית שנערכה על ידי המטפל מר עמירם עמיר (נ/3).

מאידך גיסא, לא התעלמתי מכך ששירות המבחן נמנע מהמלצה שיקומית בענייני והטעים כי הנאשם השתמש בסמים במשך תקופה ארוכה, אף שהוא שולל צורך בטיפול בתחום ההתמכרויות, וכי הנאשם לא נטל אחריות מלאה על מעשיו אלא על חלקם. בתסקיר מיום 20.1.21 התרשם שירות המבחן כי הבעת רצונו המילולית של הנאשם להשתלב בטיפול נובעת בעיקר מהחשש מתוצאות ההליך המשפטי, ובתסקיר מיום 23.2.21 צוין כי הנאשם לא חתם על כתב ויתור על סודיות ולא יצר קשר על מנת לתאם מועד לפגישה, ובכך למעשה נסתם הגולל על הניסיונות להכניסו למסלול של שיקום.

כזכור, לדעת המאשימה מתחם העונש בענייני של נאשם 6 נע בין 9-24 חודשי מאסר בפועל ומיקום העונש הוא בסמוך לרף התחתון של המתחם, והמאשימה אף הביעה הסכמה להשית על הנאשם את הרף התחתון של המתחם - 9 חודשי מאסר - וזאת לריצוי בעבודות שירות.

לעומת זאת, כאמור, קבעתי כי המתחם בענייני של נאשם 6 נע בין 8 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות ובין 16 חודשים.

לנוכח כל האמור, ובשים לב לעמדת המאשימה כמצוין לעיל, יש למקם את עונשו של נאשם 6 בתחתית מתחם העונש ההולם שקבעתי.

נאשם 7

78. כמו יתר הנאשמים בפרשה, גם נאשם 7 הודה ונטל אחריות על מעשיו.

הנאשם גדל בנסיבות משפחתיות קשות והיה חשוף לחברה שולית ועבריינית מגיל צעיר, ובעברו הרחוק הוא אף הורשע ונדון למאסר בפועל, אך מאז הוא השכיל לנהל אורח חיים נורמטיבי.

אף ששירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית-שיקומית בענייני של הנאשם, לנוכח היעדר מוטיבציה פנימית מצדו להשתלב בטיפול, יש למקם את עונשו של נאשם 7 בתחתית מתחם העונש ההולם בענייני, בדומה למיקום העונש שקבעתי בענייני של נאשם 6 כמצוין לעיל.

עקרון השוויון, אחדות הענישה ושקילות הענישה

79. **כידוע, יש להתחשב בעקרון השוויון ובעקרונות אחדות הענישה ושיקולות הענישה, במיוחד כשמדובר בפרשה אחת שבה מעורבים נאשמים אחדים, כמו במקרה דנן; אולם, ברי שאין בעקרונות אלה כדי להוביל להעתקה אריתמטית או מכנית של עונשים או של שיקולי הענישה מנאשם אחד למשנהו, שכן הענישה היא לעולם אינדיבידואלית.**

על עקרונות אחדות הענישה ושיקולות הענישה, ראו למשל והשוו: ע"פ 4450/11 עספור נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 לפסק-דין של כב' השופט (כתוארו אז) א' גרוניס (8.2.2012); ע"פ 2274/12 אבו מאדי נ' מדינת ישראל, בפסקה 16 לפסק-דין של כב' השופט א' שהם (27.2.2013); ע"פ 5769/14 אלרואי נ' מדינת ישראל, בפסקה 16 לפסק-דין של כב' השופט י' דנציגר (20.9.2015); ע"פ 1548/18 גיא נ' מדינת ישראל (28.11.2018); ע"פ 945/18 סלאימה נ' מדינת ישראל (14.1.2019).

ואילו על עקרון האינדיבידואליות של הענישה, ראו למשל והשוו: ע"פ 433/89 אטיאס נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(4) 170, 175 (1989); ע"פ 5106/99 אבו ניג'מה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 350, בפסקאות 7-8 (2000); ע"פ 3141/08 מדינת ישראל נ' דבארי, בייחוד בחוות דעתו של כב' השופט ס' גובראן (27.8.2008); רע"פ 3173/09 פראגין נ' מדינת ישראל (5.5.2009); ע"פ 5775/14 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 13 (16.6.2015).

לשון אחרת, עקרון אחדות הענישה אינו חזות הכול, עקרון השוויון בין הנאשמים כפוף לעקרון האינדיבידואליות של הענישה והעיקרון המנחה בענישה הוא עקרון ההלימה.

עם זאת, יש ליתן משקל ממשי לעקרון אחדות הענישה ולעקרון השוויון בין הנאשמים, שעל פיהם בית המשפט שואף להשית עונשים דומים על נאשמים שהורשעו בעבירות דומות שבוצעו באותן נסיבות, כפוף לבחינה אינדיבידואלית של הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ושל שיקולי הענישה בכל מקרה לגופו, לגבי כל נאשם בפני עצמו [ראו למשל והשוו: ע"פ 1656/16 דוידוביץ נ' מדינת ישראל, בפסקה 99 (20.3.2017); ע"פ 2805/15 סגיר נ' מדינת ישראל, בפסקה 14 (24.7.2017); ע"פ 2397/18 אבו עיישה נ' מדינת ישראל (12.3.2019); ע"פ 9053/20 כהן נ' מדינת ישראל, בפסקה 14 (22.3.2021)].

80. **במקרה דנן, אומנם קיים דמיון בין חלק ממעשי הנאשמים.**

אולם, לצד הדמיון קיימים גם הבדלים חשובים אחדים בין מעשי הנאשמים, כפי שאטעים להלן, ובכולם התחשבתי עת גזרתי את העונשים שיצוינו בסוף גזר הדין.

בראש ובראשונה, יש להבחין, מן הצד האחד, בין נאשמים 1 ו-4, אשר הורשעו בעבירה של גידול סם, ומן הצד האחר בין יתר הנאשמים, אשר הורשעו בעבירה (אחת או שתיים) של סיוע לגידול סם; כשזכור, העונש המרבי בגין גידול סם עומד על 20 שנים והעונש המרבי בגין סיוע עומד אפוא על 10 שנים.

שנית, בעניינם של המסייעים התחשבתי במהות הסיוע ובהיקפו, תוך הבחנה בין מי שסייע בתחזוקה ובגידול הסם, במעבדה אחת או בשתיים; בין מי שסייע בתחזוקה "במספר הזדמנויות" בלבד, כגון נאשמת 3 (במעבדה הקטנה) או נאשם 6; ובין מי שכלל לא נטל חלק בתחזוקה ובגידול הסם, אלא אך ייעץ לנאשמים אחרים במספר הזדמנויות (נאשם 7).

חריגה לקולה מהמתחמים לגבי חלק מהנאשמים בשל שיקולי צדק, מצב רפואי ואחידות הענישה

81. בעניינם של נאשם 2 ושל נאשמת 3 קיימים קווי דמיון רבים ובולטים:

בראש ובראשונה, שניהם ביצעו עבירות דומות של סיוע לגידול סם באותן שתי מעבדות - המעבדה הגדולה והמעבדה הקטנה.

נוסף על כך, **מצבם הבריאותי של שניהם בכי רע**.

כזכור, **נאשם 2 סובל מסרטן הלימפה**, בתקופה האחרונה הוא עובר סידרת בדיקות ובעתיד הקרוב הוא צפוי להתחיל טיפולי הקרנות; **ואילו הנאשמת סובלת ממחלה בראשה** המגבילה אותה מבחינה פיזית ומאלצת אותה להסתובב עם שתל קבוע לניקוז נוזלים מראשה.

ברי כי השתת עונש מאסר בפועל, מאחורי סורג וברית, תפגע בשני הנאשמים דן יותר מאשר בכל נאשם אחר שאינו סובל ממצב רפואי מורכב כשלהם.

כאמור, **בעניינה של הנאשמת**, אשר גם השתלבה בהליך שיקומי מוצלח, המאשימה הסכימה, ובצדק, שיש מקום לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם וצינה שניתן היה להסתפק בעניינה בהטלת מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות, למשך 9 חודשים. אלא שהנאשמת לא הסכימה להתחייב לעמוד בתנאים של הממונה על עבודות שירות, ונימקה זאת במצבה הכלכלי, המשפחתי, הרפואי והרגשי. על כן, לא ניתן להטיל על הנאשמת מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות.

למעשה, בנסיבות הכוללות, **אלמלא עדכון עתירת המאשימה ביחס לנאשם 2 בעקבות פציעתו הקשה ביותר של בנו לאחרונה**, כמצוין לעיל, היה מקום לשקול להשית על שני הנאשמים הנ"ל עונש מאסר בפועל, לתקופות שאינן ארוכות, תוך חריגה במידה מסוימת לקולה ממתחמי העונש ההולם בעניינם לנוכח מצבם הרפואי הקשה, תוך ניכוי תקופת מעצרם ותוך התחשבות בתקופות שבהן היו עצורים בפיקוח אלקטרוני, נוסף על יתר הנסיבות לקולה בעניינם.

זאת ועוד, בהשוואה בין העונש המתאים שהיה מקום להטיל על כל אחד משני הנאשמים הנ"ל, היה ממש בעמדתה של המאשימה שהושמעה בדיון הטיעונים לעונש, **בטרם** ההודעה על עדכון עתירת המאשימה ביחס לנאשם 2, כי על העונש שיושת על נאשם 2 להיות חמור, לפחות במידה מסוימת, מזה שיושת על הנאשמת, וזאת הן לנוכח ההבדל בנסיבות העבירה שבמסגרת האישום השלישי, כמצוין לעיל, והן לנוכח ההליך השיקומי המוגבל שבו מצוי נאשם 2, אשר אינו דומה להליך השיקום המוצלח בעניינה של הנאשמת.

אולם, לנוכח עדכון עתירת המאשימה ביחס לנאשם 2, כאמור בעקבות פציעתו הקשה ביותר של בנו, יש לאמץ את עמדת המאשימה בעניינו של נאשם 2, שהיא למעשה כיום עמדתם המשותפת של המאשימה ושל ב"כ נאשם 2 ואף של כל יתר באי כוח הנאשמים כאמור בהודעה שנמסרה לבית המשפט ביום 8.7.21 בשם כל הנאשמים ובאי כוחם, **ולקבל את המלצות שירות המבחן, דהיינו להסתפק, באופן חריג, ב-ש"צ ובצו מבחן** - לצד מאסר מותנה וקנס - תוך חריגה ניכרת ממתחמי העונש ההולם, וזאת **בעיקר** בגין מצבו הרפואי הקשה ביותר של בנו, לצד מצבו הרפואי הקשה של נאשם 2 עצמו אשר אף סועד את בנו, ומאחר ש**כידוע ככלל בית המשפט אינו מטיל על נאשם עונש חמור מזה שלו עותרת המאשימה**.

אשר לנאשמת 3, בעיקר לנוכח מצבה הרפואי הקשה והמצב הנפשי הקשה של אחת מבנותיה, בשים לב למצבה המשפחתי הקשה, להיותה אם חד-הורית ולהיותה מפרנסת יחידה, ובמיוחד לנוכח הליך השיקום המוצלח שלה והמלצות שירות המבחן בעניינה, וכן בשים לב לעקרונות השוויון ואחידות הענישה ולדמיון הרב בין העבירות שבהן הורשעו נאשמים 2 ו-3 - החלטתי, בסופו של יום, לאחר התלבטות, חרף עמדת המאשימה וחרף תוכן ההודעה מיום 8.7.21 של באי כוח הנאשמים, לקבל את עתירת ב"כ נאשמת 3 בטיעוני לעונש, לאמץ את המלצות שירות המבחן ולהסתפק אפוא, באופן חריג גם לגבי נאשמת 3, ב-של"צ ובצו מבחן - לצד מאסר מותנה וקנס - תוך חריגה מהותית ממתחמי העונש ההולם. זאת, בשים לב גם לתקופת מעצרה של נאשמת 3 ותוך התחשבות אף בתקופה שבה היתה עצורה במעצר בפיקוח אלקטרוני.

82. בעניינו של נאשם 4 יש מקום לחריגה מסוימת ממתחם העונש ההולם, וזאת בשל שיקולי צדק, לנוכח תוכן המסמך האישי-רפואי נ/10, וזאת בניגוד לעמדת המאשימה שסברה כי אין מקום לחרוג לקולה בעניינו מהרף התחתון של המתחם.

עם זאת, אין מקום לקבל את עתירת ההגנה ולהסתפק לגבינו בעונש שירוצה בעבודות שירות; וזאת, לנוכח עקרון ההלימה ולנוכח חומרת העבירה שביצע הנאשם, היותו המבצע העיקרי וכמות הסם הגדולה שגידל במעבדה (140 ק"ג), לצד עברו הפלילי של הנאשם ותוכן תסקירי שירות המבחן המצביעים על השתלבות מאוחרת בהליך הטיפול (ראו, למשל, והשוו: עניין בן שמעון והציטוט שבפסקה 57 לעיל).

83. בעניינם של נאשמים 5-7 אין מתקיימות הנסיבות המיוחדות שבגינן יש מקום לחרוג לקולה מהמתחמים ביחס לנאשם 2 ולנאשמת 3, כמפורט בפסקה 81 לעיל.

עם זאת, אף שאני סבור כי אין להתעלם מעמדת המאשימה בהודעתה מיום 6.7.21, שלפיה עתירתה העדכנית לגבי נאשם 2 אינה מהווה "תקדים למעורבים אחרים בתיק זה", ובמיוחד שאין להתעלם מתוכן ההודעה מיום 8.7.21 של באי כוח הנאשמים שלפיה "לא יטען ע"י הנאשמים וב"כ כי הדבר מהווה תקדים ויש בו כדי להשפיע על עניינם של הנאשמים האחרים" ואף שאומנם (כעמדת המאשימה) אין מקום להסתפק בעניינם של נאשמים 5-7 ב-של"צ ובצו מבחן (לצד מאסר מותנה וקנס), כבעניינו של נאשם 2 - בכל זאת, אין ניתן להתעלם גם מהעונשים שהחלטתי להשית על נאשם 2 ובמיוחד על נאשמת 3 ובעיקר אין להתעלם מעקרונות אחידות הענישה ושיקילות הענישה, בשים לב לכך שמדובר בפרשה אחת וכן לכך שנאשמים 5-7, כמוהם כמו נאשמים 2-3, הורשעו בעבירה דומה, של סיוע לגידול סם, מה גם שנאשמים 2-3 הורשעו בשתי עבירות של סיוע לגידול סם, לרבות ביחס למעבדה הגדולה, ואילו נאשמים 5-7 הורשעו (כל אחד מהם) בעבירה אחת בלבד של סיוע לגידול סם, שלא ביחס למעבדה הגדולה (אלא למעבדה הבינונית או הקטנה).

על כן, משיקולי צדק ומידתיות הענישה, בשים לב כאמור גם לעקרונות אחידות הענישה ולכל השיקולים לקולה בעניינם של נאשמים 5-7, החלטתי שגם בעניינם יש להקל הקלה מסוימת בעונש אשר היה מקום להשית עליהם אלמלא העונשים שהחלטתי להטיל על נאשמים 2-3, וזאת על ידי הפחתה של חודש אחד מהעונש שהיה מקום להטיל עליהם אלמלא עדכון עתירת המאשימה ביחס לנאשם 2 והחריגה מהמתחמים ביחס לנאשמים 2-3 - כמפורט להלן: על נאשם 5 יושתו 6 חודשי עבודות שירות, במקום 7 חודשי עבודות שירות שהיה בדעתי להטיל עליו אלמלא עדכון עתירת המאשימה ביחס לנאשם 2 והחריגה מהמתחמים ביחס לנאשמים 2-3; על נאשם 6 יושתו 7 חודשי עבודות שירות, במקום 8 חודשים; ועל נאשם 7 - 4 חודשי עבודות שירות, במקום 5 חודשים. כל זאת, תוך ניכוי תקופות מעצר - לצד מאסר מותנה וקנס כספי - כפי שיצוין להלן.

רכיב הקנס וגובהו

84. בנוסף לעונשי המאסר בפועל ולמאסר מותנה, יש מקום להטיל על כל אחד מהנאשמים קנס בסכום ממשי, ובפרט יש להשית קנס בסכום משמעותי על המבצעים העיקריים (נאשמים 1 ו-4); זאת, בשים לב לנסיבות ביצוע העבירה ובעיקר לכמויות הסם ולרווח הפוטנציאלי שהיה צפוי אלמלא תפיסתו.

עם זאת, לקחתי בחשבון את מצבם הכלכלי העגום של חלק מהנאשמים ואת הסדרת החוב על ידי מי מהנאשמים בגין גניבת החשמל.

סוף דבר

85. סוף דבר, אני מטיל בזה על כל אחד מהנאשמים את העונשים הכוללים הבאים:

על נאשם 1:

א. 24 חודשי מאסר בפועל, בניכוי תקופות המעצר מיום 13.12.19 עד ליום 2.4.20, ומיום 20.5.21 עד היום;

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור תוך 3 שנים מיום השחרור מהמאסר עבירת סמים, מלבד החזקה לצריכה עצמית או שימוש עצמי;

ג. קנס בסך 50,000 ₪, שישולם תוך 120 ימים, או 100 ימי מאסר תמורתו.

על נאשם 2:

א. של"צ בהיקף של 200 שעות, על פי תוכנית שיגיש שירות המבחן לאישור בית המשפט תוך חודשיים;

ב. צו מבחן למשך שנה וחצי;

ג. 10 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור תוך 3 שנים מהיום עבירת סמים, מלבד החזקה לצריכה עצמית או שימוש עצמי;

ד. קנס בסך 20,000 ₪, שישולם תוך 120 ימים, או 60 ימי מאסר תמורתו.

על נאשמת 3:

א. של"צ בהיקף 180 שעות, על פי האמור בתסקיר שירות המבחן בעניינה;

ב. צו מבחן למשך שנה;

ג. 9 חודשי מאסר על תנאי, שלא תעבור תוך 3 שנים מהיום עבירת סמים, מלבד החזקה לצריכה עצמית או שימוש עצמי;

ד. קנס בסך 15,000 ₪, שישולם תוך 120 ימים, או 40 ימי מאסר תמורתו.

על נאשם 4:

א. **24 חודשי מאסר בפועל**, בניכוי תקופת המעצר מיום 13.12.19 עד ליום 16.3.20;

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור תוך 3 שנים מיום השחרור מהמאסר עבירת סמים, מלבד החזקה לצריכה עצמית או שימוש עצמי;

ג. קנס בסך 80,000 ₪, שישולם תוך 150 ימים, או 120 ימי מאסר תמורתו.

על נאשם 5:

א. **6 חודשי מאסר בפועל**, שירוצו **בעבודות שירות**, בניכוי תקופת המעצר מיום 13.12.19 עד ליום 13.2.20, וזאת בהתאם לתנאים שנקבעו בחוות דעת הממונה על עבודות השירות;

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור תוך 3 שנים מהיום עבירת סמים מלבד החזקה לצריכה עצמית או שימוש עצמי;

ג. קנס בסך 10,000 ₪, שישולם תוך 90 ימים, או 30 ימי מאסר תמורתו.

על נאשם 6:

א. **7 חודשי מאסר בפועל**, שירוצו **בעבודות שירות**, בניכוי תקופת המעצר מיום 25.12.19 עד ליום 30.1.20, וזאת בהתאם לתנאים שנקבעו בחוות דעת הממונה על עבודות השירות;

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור תוך 3 שנים מהיום עבירת סמים, מלבד החזקה לצריכה עצמית או שימוש עצמי;

ג. קנס בסך 12,000 ₪, שישולם תוך 90 יום, או 30 ימי מאסר תמורתו.

על נאשם 7:

א. **4 חודשי מאסר בפועל**, שירוצו **בעבודות שירות**, בניכוי תקופת המעצר מיום 11.1.20 עד ליום 22.3.20, וזאת בהתאם לתנאים שנקבעו בחוות דעת הממונה על עבודות השירות;

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור תוך 3 שנים מהיום עבירת סמים מלבד החזקה לצריכה עצמית או שימוש עצמי;

ג. קנס בסך 7,000 ₪, שישולם תוך 90 ימים, או 20 ימי מאסר תמורתו.

נאשם 4 יחל לרצות את עונש המאסר בפועל ביום 25.8.21, כפוף לכך שישהה באותם תנאים שבהם הוא שוהה כיום ושהערבויות הקיימות כיום ימשיכו לחול ושיוצא נגדו צו עיכוב יציאה מהארץ - עד להתייבבותו לתחילת ריצוי המאסר בפועל. על הנאשם להתייבב במועד זה עד השעה 08.30 בכלא איילון, אלא אם כן יורה שב"ס מבעוד מועד על מקום התייבבות אחר לריצוי המאסר.

נאשמים 5, 6 ו-7 יחלו לרצות את עבודות השירות ביום 25.8.21, ועליהם להתייבב במועד זה עד השעה 08.30 במשרדי הממונה על עבודות השירות ברמלה.

גזר הדין יועבר לממונה על עבודות השירות וכן לשירות המבחן.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום

ניתן היום, ב' אב תשפ"א, 11 יולי 2021, במעמד הנוכחים.

מרדכי לוי, שופט